

Әуе қозғалысына қызмет көрсету кезінде, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету кезінде, әуежайларда, азаматтық әуе кемелерін пайдаланушылардың, қызметі көрсетілетін қызметтерді ұсыну барысында әуе кемелерінің ұшуын орындаумен байланысты азаматтық авиацияның авиациялық оқу орталықтарының ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулықтарды бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 28 наурыздағы № 173 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2011 жылы 31 наурызда № 6855 тіркелді.

Ескерту. Бұйрықтың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 24.03.2023 № 176 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

"Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 14-бабы 1-тармағының 14) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 24.03.2023 № 176 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Қоса беріліп отырған:

- 1) Азаматтық әуе кемелерін пайдаланушылардың ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық;
- 2) Әуежайларда ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық;
- 3) Әуе қозғалысына қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық;
- 4) Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық;
- 5) Әуе кемелерінің ұшуын орындаумен байланысты көрсетілетін қызметтерді ұсыну барысында азаматтық авиацияның қызметтер көрсететін авиациялық оқу орталықтардың ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық бекітілсін.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 24.03.2023 № 176 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Азаматтық авиация комитеті (Р.Ө. Әдимолда) осы бұйрықты белгіленген тәртіппен Қазақстан

Республикасы Әділет министрлігіне мемлекеттік тіркеу үшін ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация вице-министрі А.Ф. Бектұровқа жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министр

Ә. Құсайынов

Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация
министрінің
2011 жылғы 28 наурыздағы
№ 173 бұйрығымен
бекітілген

Азаматтық әуе кемелерін пайдаланушылардың ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулықты бекіту туралы 1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Азаматтық әуе кемелерін пайдаланушылардың ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық (бұдан әрі – Үлгі нұсқаулық) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі Заңына сәйкес әзірленді және ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (бұдан әрі - ҰҚБЖ) ұйымдастыру тәртібін белгілейді.

2. ҰҚБЖ-ны іске асырудың жоспарын азаматтық әуе кемелерін пайдаланушылардың басшысы бекітеді және ұлттық нормативтік құқықтық актілер және Халықаралық стандарттар мен ұсынылатын практика негізінде әзірленеді.

3. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу:

1) ұйымның ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарына жауап беретін ҰҚБЖ-ны іске асырудың нақты стратегиясын дайындауына;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін қажетті бірқатар бақыланатын қадамдарды жоспарлауға;

3) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін жауапкершіліктің шекараларын анықтауға ықпал ететін болады.

4. ҰҚБЖ-ны іске асырумен байланысты жұмыс жүктемесін тиімді реттеу үшін кезең-кезеңдік әдісті жүзеге асыру ұсынылады. Әрбір кезең ИКАО Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (бұдан әрі - ИКАО) тұжырымдық шеңберінде ҰҚБЖ үшін нақты элементтерді қолданысқа енгізуге негізделеді.

5. Әрбір кезеңнің іске асыру мерзімдері ұйымның ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне сәйкес келеді.

6. ҰҚБЖ іске асыру жоспары мынадай кезеңдерді қамтиды:

- 1) ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау;
- 2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қою процестері;
- 3) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжанатын процестері;
- 4) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

2-тарау. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау мақсатында азаматтық әуе кемелерін пайдаланушының басшысы:

1) іске асыру жоспарын әзірлеу үшін жауапты тұлғаны немесе жоспарлау тобын тағайындауы;

2) жүйеге сипаттама жүргізуі және кемшіліктерді талдауы қажет:

Жүйенің сипаттамасы ұйымда ҰҚБЖ іске асыру үшін бірінші алғышарт болып табылады, ол жүйе ішіндегі өзара іс-қимылдар саласын, сондай-ақ авиакөлік сферасындағы басқа жүйелермен өзара іс-қимыл саласын қамтиды.

Кемшіліктерді талдау нәтижелерінің негізінде жауапты басшы немесе жоспарлау тобы ҰҚБЖ-ны іске асыруға кедергі болуы мүмкін әлеуетті кемшіліктерді және мұндай кемшіліктерді жою бойынша шаралар әзірлеуді ескере отырып, ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлейді.

8. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды әзірлеу;

2) жауапты тұлғаның ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспары бар құжатқа қол қоюы;

3) бекітетін қарары бар ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын құжатты барлық ұйым назарына жеткізу;

4) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспардың өзектілігі мен ұйым деңгейіне сәйкестігін қамтамасыз ету үшін кезеңдік қарау кестесін белгілеу.

9. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің деңгейін анықтау жолымен ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚБЖ-ға арналған мақсаттарды белгілеу мынадай түрде болады:

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері;

ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттері;

іс-әрекет ету жоспарлары;

2) қосалқы мердігерлер үшін ҰҚБЖ талаптарын белгілеу мынадай түрде болады:

қатарларға ҰҚБЖ талаптарын қосу тәртібін белгілеу;

қатарларды алуға арналған тендерлік құжаттамада ҰҚБЖ талаптарын көздеу.

10. ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымы мынадай іс-қимылдарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің инспекциясын (бұдан әрі - ҰҚИ) құру;

2) ҰҚБЖ-ны әзірлеу және оның тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша жауапты тұлға және үйлестіруші болып табылатын ұшу қауіпсіздігіне жауапты басшыны тағайындау;

3) ҰҚИ мен жауапты басшы арасындағы байланыс желісін белгілеу;

4) байланыстың функционалдық желілерінің ұйым ауқымдарына және ұсынылатын қызметтер күрделілігіне сәйкестігін қамтамасыз ету;

5) ұшу қауіпсіздігі саласындағы өкілеттіктерді құжаттық ресімдеу және оларды, бұл ретте ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларының рұқсат етушілігіне қатысты шешімдер қабылдау өкілеттігі бар басшылар деңгейін анықтай отырып, барлық ұйымдардың назарына жеткізу.

11. Авариялық жағдайдағы іс-шаралар жоспарын (АЖІЖ) үйлестіру мыналарды қамтиды:

1) ішкі үйлестіру:

өкілеттіктерді беруге және бөлуге қатысты АЖІЖ ережелерін қарау;

авариялық жағдай кезінде жауапты тұлғаның іс-қимылын үйлестіру тәртібі мен қалыпты қызметке көшу тәртібін белгілеу;

2) сыртқы үйлестіру:

авариялық жағдайлар кезінде өзара іс-қимыл жасайтын ұйымды анықтау;

өзара іс-қимыл жасайтын ұйымдардың АЖІЖ бағалау;

ұйымдар арасындағы АЖІЖ үйлестіру;

ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін ұйымдастыру нұсқаулығына (бұдан әрі - ҰҚБЖН) олардың АЖІЖ сәйкес ұйымдар арасындағы өзара іс-қимылдар тәртібін енгізу.

12. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу жұмысы мыналарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеуге жауапты басшыны немесе жоспарлау тобын тағайындау;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарына кіретін тиісті құжаттарды жинау;

3) орындалу барысын қарау үшін басшылық құраммен тұрақты кеңестер өткізу;

4) ҰҚБЖ іске асыру арналған бастапқы бюджетті бекіту;

5) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын авиакәсіпорын басшысына бекітуге ұсыну;

6) ұшу қауіпсіздігін ұйымдастыру әдісін жеке құрам назарына жеткізу мақсатында ҰҚБЖН жобасын жасау;

7) ҰҚБЖ кезең-кезеңмен жүзеге асыру бойынша ҰҚБЖН мазмұнын кеңейту, қайта қарау және өзгерту.

13. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы дайындықты қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету мыналардан тұрады:

1) даярлануға қойылатын талаптарды анықтау үшін құжаттамалық ресімделген процесті әзірлеу;

2) дайындық тиімділігін растау және бағалау процесін әзірлеу;

3) ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық курсы әзірлеу, оған мыналар кіреді:
атқаратын лауазымына тән бастапқы даярлық (ұшу қауіпсіздігінің жалпы мәселелері);

ҰҚБЖ-ны, оның ішінде адами және ұйымдық факторларды қамтитын бастапқы/таныстыру дайындық курсы;

кезеңдік қайта даярлау;

4) даярлықпен байланысты шығыстарды анықтау;

5) барлық қызметкерлердің құзыреті мен ҰҚБЖ-ға қатысуына сәйкес тиісті даярлығын ұйымдастыру және оның кестесін жасау;

6) басшылықты қоса алғанда, әрбір қызметкердің даярлықтан өту есебі жөніндегі жеке ісін жүргізу.

14. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын белгілеуден тұрады, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі туралы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет ресурстар;

электрондық почта.

15. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 1-ден 6-айға дейін уақыт қажет болады.

16. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарланғаннан кейін алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын, авиакәсіпорын басшысы қол қойған құжат;

2) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды барлық қызметкерлердің назарына жеткізу;

3) жүйені сипаттауды аяқтау;

4) кемшіліктерді талдауды аяқтау;

5) ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымын жасау;

6) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын бекіту;

7) ҰҚБЖ-ны жоспарлау кезеңі бойынша дайындық жүргізу;

8) ҰҚБЖ-ның бастапқы нұсқасын жариялау;

9) ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын жасау.

3-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Ден қоятын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау мен талдау мыналарды қамтиды:

1) қауіптілік факторлары туралы ден қоятын ақпаратты жинау кезінде оларды одан әрі пайдалану үшін ішкі және сыртқы деректерді анықтау;

2) қауіптіліктің ден қоятын факторларын анықтауға реттелген әдісті іске асыру.

18. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын факторлар негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі және оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

19. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚИ персоналы, бөлімшелердің басшылары үшін даярлық бағдарламасын мыналар бойынша әзірлеу:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттері;

2) ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (ҰҚИ персоналы олардың оқиғалармен шарттасуын ескере отырып, қауіптілік факторларын анықтау және олар туралы деректер беру бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді)

3) қауіптілік факторлары туралы деректерді ұсыну есептілігі нысаны.

20. Ден қоятын процестер жөніндегі құжаттама мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы статистикалық деректер базасын құру;

2) ҰҚБЖН-дағы ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың ден қоятын процестері туралы ақпаратты жинау;

3) мердігерлерге арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін ден қоятын процестерге негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

21. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құру, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

22. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтер күрделігіне қарай 9-дан 12 айға дейін уақыт қажет болады.

23. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі жөнінде деректер базасы құрылады;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері іске асырылады;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұйымда ден қоятын процестер барысында жиналған талдамалық деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпарат таратылады.

4-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамдалатын процестері

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Болжамдалатын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау және талдау мыналарды қамтиды:

1) ішкі және сыртқы деректерді қауіптілік факторлары туралы болжамалы ақпаратты жинау кезінде одан әрі пайдалану үшін анықтау;

2) қауіптіліктің болжамалы факторларын анықтау үшін реттелген әдісті қолдану.

25. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі мен оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

26. Даярлау мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді жинаудың нақты болжанатын құралдары бойынша ҰҚИ персоналын даярлауды жүргізу;

2) болжамалы процестер бойынша бөлімшелердің басшыларына, ұшу және инженерлік-техникалық құрамға нұсқама жүргізу;

3) ұшу, инженерлік-техникалық құрам және бөлімшелердің басшылары үшін ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық бағдарламасын әзірлеу;

ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттеріне;

болжанатын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (ұшу, инженерлік-техникалық құрам олардың елеулілігі аз оқиғалармен шарттасуы нәтижесінде немесе нақты уақытты штаттық қызмет уақытында пайда болатын қауіптілік факторларын анықтау мәселелері және олар туралы деректер беру мәселелері бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестері негізінде қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді).

27. Болжамалы процестер бойынша құжаттамалар жинау мыналарға мүмкіндік береді:

1) деректер базасында ұшу қауіпсіздігі туралы мәліметтерді, болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару нәтижесінде алынған ақпаратты сақтау;

2) ҰҚБЖН-ға ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың болжамалы процестері туралы ақпаратты енгізу;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тиімді көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін әзірлеу;

4) мердігерлікті алуға арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестеріне негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

28. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

29. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 12-ден 16 айға дейін уақыт қажет болады.

30. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) қауіптілік факторларын анықтау туралы ақпаратты жинаудың болжамалы құралдарын зерделеудің бастапқы кезеңі белгіленді;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процесі іске асырылды;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттерін әзірлеу аяқталады;

5) ден қоятын, болжамалы процестер көмегімен жиналған ұшу қауіпсіздігі туралы деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпаратты тарату аяқталады.

5-тарау. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Ескерту. 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. ҰҚБЖ шеңберінде ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі мыналарды қамтиды:

- 1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін белгілеу;
- 2) ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін белгілеу;
- 3) іс-қимылдар жоспарын әзірлеу;
- 4) қажеттілігіне қарай іс-қимылдар жоспарының сенімділігін, дайындығы және/немесе дәлдігін бағалау шараларын айқындау;
- 5) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін бағалау тәртібін келісу.

Ескерту. 31-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

32. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі көрсеткіштерінің мониторингі мен өзгерісі мониторинг үшін ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері туралы ақпарат көздерін анықтау мен белгілеуді қамтиды.

33. Өзгерістерді жүзеге асыруға бақылау жасау мыналарды қамтиды:

- 1) өзгерістердің жүзеге асырылуын бақылауға арналған ресми процестерді мыналарды ескере отырып әзірлеу:
 - жүйелер мен қызмет түрлерінің сындарлығы;
 - жүйелер мен пайдалану ортасының тұрақтылығы;
 - бұрынғы қызмет тиімділігі;
- 2) қалыптасқан процестерге, рәсімдерге, өнім мен қызметтерге ықтимал әсер ететін өзгерістерді анықтау;
- 3) өзгерістерді жүзеге асырғанға дейін ұшу қауіпсіздігін тиімді қамтамасыз етуге кепілдік беретін іс-шараларды анықтау.

34. ҰҚБЖ-ны жетілдіру мыналарды қамтиды:

- 1) бағаланатын техникалық процестерге қарай бағалау және олардың тәуелсіздігін қамтамасыз ету әдістерін әзірлеу;
- 2) ішкі тексеру процестерін анықтау;
- 3) сыртқы тексеру процестерін анықтау;

4) қызметтер мен құралдарды, жабдықтарды, құжаттамаларды және тексерулер мен бақылаулар кезінде жүргізілетін рәсімдерді бағалау кестесін белгілеу;

5) жеке қызметті бағалау кестесін жүргізу;

6) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама әзірлеу.

35. Дайындау пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша кезенді іске асырумен айналысатын қызметкерлер үшін пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша дайындық курстарын әзірлеуді қамтиды.

36. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

37. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуді іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделігіне қарай 9-ден 12-айға дейін уақыт қажет болады.

38. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыруды аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттері бойынша келісімге қол жеткізіледі;

2) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша пайдалану персоналын, бөлімше бастықтары мен басшыларын даярлау аяқталады;

3) ұшу қауіпсіздігі бойынша дерекқор, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама жасалады.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация
министрінің
2011 жылғы 28 наурыздағы
№ 173 бұйрығымен
бекітілген

Әуежайларда ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулықты бекіту туралы

1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Әуежайларда ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық (бұдан әрі – Үлгі нұсқаулық) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі Заңына сәйкес әзірленді және ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (бұдан әрі - ҰҚБЖ) ұйымдастыру тәртібін белгілейді.

2. ҰҚБЖ-ны іске асырудың жоспарын әуежай басшысы бекітеді және ұлттық нормативтік құқықтық актілер, Халықаралық стандарттар мен ұсынылатын практика негізінде әзірленеді.

3. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу:

1) ұйымның ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарына жауап беретін ҰҚБЖ-ны іске асырудың нақты стратегиясын дайындауына;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін қажетті бірқатар бақыланатын кадамдарды жоспарлауға;

3) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін жауапкершіліктің шекараларын анықтауға ықпал ететін болады.

4. ҰҚБЖ-ны іске асырумен байланысты жұмыс жүктемесін тиімді реттеу үшін кезең-кезеңдік әдісті жүзеге асыру ұсынылады. Әрбір кезең ИКАО Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (бұдан әрі - ИКАО) тұжырымдық шеңберінде ҰҚБЖ үшін нақты элементтерді қолданысқа енгізуге негізделеді.

5. Әрбір кезеңнің іске асыру мерзімдері ұйымның ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне сәйкес келеді.

6. ҰҚБЖ іске асыру жоспары мынадай кезеңдерді қамтиды:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қою процестері;

3) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжанатын процестері;

4) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

2-тарау. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау мақсатында әуежай басшысы:

1) іске асыру жоспарын әзірлеу үшін жауапты тұлғаны немесе жоспарлау тобын тағайындауы;

2) жүйеге сипаттама жүргізуі және кемшіліктерді талдауы қажет:

Жүйенің сипаттамасы ұйымда ҰҚБЖ іске асыру үшін бірінші алғышарт болып табылады, ол жүйе ішіндегі өзара іс-қимылдар саласын, сондай-ақ авиакөлік сферасындағы басқа жүйелермен өзара іс-қимыл саласын қамтиды.

Кемшіліктерді талдау нәтижелерінің негізінде жауапты басшы немесе жоспарлау тобы ҰҚБЖ-ны іске асыруға кедергі болуы мүмкін әлеуетті кемшіліктерді және мұндай кемшіліктерді жою бойынша шаралар әзірлеуді ескере отырып, ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлейді.

8. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

- 1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды әзірлеу;
- 2) жауапты тұлғаның ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспары бар құжатқа қол қоюы;
- 3) бекітетін қарары бар ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын құжатты барлық ұйым назарына жеткізу;
- 4) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспардың өзектілігі мен ұйым деңгейіне сәйкестігін қамтамасыз ету үшін кезеңдік қарау кестесін белгілеу.

9. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің деңгейін анықтау жолымен ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚБЖ-ға арналған мақсаттарды белгілеу мынадай түрде болады:

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері;
ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттері;
іс-әрекет ету жоспарлары;

2) қосалқы мердігерлер үшін ҰҚБЖ талаптарын белгілеу мынадай түрде болады: қатарларға ҰҚБЖ талаптарын қосу тәртібін белгілеу; қатарларды алуға арналған тендерлік құжаттамада ҰҚБЖ талаптарын көздеу.

10. ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымы мынадай іс-қимылдарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің инспекциясын (бұдан әрі - ҰҚИ) құру;

2) ҰҚБЖ-ны әзірлеу және оның тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша жауапты тұлға және үйлестіруші болып табылатын ұшу қауіпсіздігіне жауапты басшыны тағайындау;

3) ҰҚИ мен жауапты басшы арасындағы байланыс желісін белгілеу;

4) байланыстың функционалдық желілерінің ұйым ауқымдарына және ұсынылатын қызметтер күрделілігіне сәйкестігін қамтамасыз ету;

5) ұшу қауіпсіздігі саласындағы өкілеттіктерді құжаттық ресімдеу және оларды, бұл ретте ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларының рұқсат етушілігіне қатысты шешімдер қабылдау өкілеттігі бар басшылар деңгейін анықтай отырып, барлық ұйымдардың назарына жеткізу.

11. Авариялық жағдайдағы іс-шаралар жоспарын (АЖІЖ) үйлестіру мыналарды қамтиды:

1) ішкі үйлестіру:

өкілеттіктерді беруге және бөлуге қатысты АЖІЖ ережелерін қарау;
авариялық жағдай кезінде жауапты тұлғаның іс-қимылын үйлестіру тәртібі мен
калыпты қызметке көшу тәртібін белгілеу;

2) сыртқы үйлестіру:

авариялық жағдайлар кезінде өзара іс-қимыл жасайтын ұйымды анықтау;
өзара іс-қимыл жасайтын ұйымдардың АЖІЖ бағалау;
ұйымдар арасындағы АЖІЖ үйлестіру;
ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін ұйымдастыру нұсқаулығына (бұдан әрі - ҰҚБЖН
) олардың АЖІЖ сәйкес ұйымдар арасындағы өзара іс-қимылдар тәртібін енгізу.

12. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу жұмысы мыналарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеуге жауапты басшыны немесе жоспарлау
тобын тағайындау;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарына кіретін тиісті құжаттарды жинау;

3) орындалу барысын қарау үшін басшылық құраммен тұрақты кеңестер өткізу;

4) ҰҚБЖ іске асыру арналған бастапқы бюджетті бекіту;

5) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын авиакәсіпорын басшысына бекітуге ұсыну;

6) ұшу қауіпсіздігін ұйымдастыру әдісін жеке құрам назарына жеткізу мақсатында
ҰҚБЖН жобасын жасау;

7) ҰҚБЖ кезең-кезеңмен жүзеге асыру бойынша ҰҚБЖН мазмұнын кеңейту, қайта
қарау және өзгерту.

13. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы дайындықты қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал
ету мыналардан тұрады:

1) даярлануға қойылатын талаптарды анықтау үшін құжаттамалық ресімделген
процесті әзірлеу;

2) дайындық тиімділігін растау және бағалау процесін әзірлеу;

3) ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық курсы әзірлеу, оған мыналар кіреді:
атқаратын лауазымына тән бастапқы даярлық (ұшу қауіпсіздігінің жалпы
мәселелері);

ҰҚБЖ-ны, оның ішінде адами және ұйымдық факторларды қамтитын бастапқы/
таныстыру дайындық курсы;

кезеңдік қайта даярлау;

4) даярлықпен байланысты шығыстарды анықтау;

5) барлық қызметкерлердің құзыреті мен ҰҚБЖ-ға қатысуына сәйкес тиісті
даярлығын ұйымдастыру және оның кестесін жасау;

6) басшылықты қоса алғанда, әрбір қызметкердің даярлықтан өту есебі жөніндегі
жеке ісін жүргізу.

14. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын белгілеуден тұрады, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі туралы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;
интернет-ресурстар;
электрондық почта.

15. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 1-ден 6-айға дейін уақыт қажет болады.

16. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарланғаннан кейін алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын, авиакәсіпорын басшысы қол қойған құжат;

2) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды барлық қызметкерлердің назарына жеткізу;

3) жүйені сипаттауды аяқтау;

4) кемшіліктерді талдауды аяқтау;

5) ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымын жасау;

6) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын бекіту;

7) ҰҚБЖ-ны жоспарлау кезеңі бойынша дайындық жүргізу;

8) ҰҚБЖ-ның бастапқы нұсқасын жариялау;

9) ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын жасау.

3-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Ден қоятын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау мен талдау мыналарды қамтиды:

1) қауіптілік факторлары туралы ден қоятын ақпаратты жинау кезінде оларды одан әрі пайдалану үшін ішкі және сыртқы деректерді анықтау;

2) қауіптіліктің ден қоятын факторларын анықтауға реттелген әдісті іске асыру.

18. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын факторлар негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі және оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

19. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚИ персоналы, бөлімшелердің басшылары үшін даярлық бағдарламасын мыналар бойынша әзірлеу:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттері;

2) ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (ҰҚИ персоналы олардың оқиғалармен шарттасуын ескере отырып, қауіптілік факторларын анықтау және олар туралы деректер беру бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді)

3) қауіптілік факторлары туралы деректерді ұсыну есептілігі нысаны.

20. Ден қоятын процестер жөніндегі құжаттама мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы статистикалық деректер базасын құру;

2) ҰҚБЖН-дағы ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың ден қоятын процестері туралы ақпаратты жинау;

3) мердігерлерге арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін ден қоятын процестерге негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

21. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құру, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

22. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтер күрделілігіне қарай 9-дан 12 айға дейін уақыт қажет болады.

23. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі жөнінде деректер базасы құрылады;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері іске асырылады;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұйымда ден қоятын процестер барысында жиналған талдамалық деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпарат таратылады.

4-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамдалатын процестері

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Болжамдалатын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау және талдау мыналарды қамтиды:

1) ішкі және сыртқы деректерді қауіптілік факторлары туралы болжамалы ақпаратты жинау кезінде одан әрі пайдалану үшін анықтау;

2) қауіптіліктің болжамалы факторларын анықтау үшін реттелген әдісті қолдану.

25. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі мен оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

26. Даярлау мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді жинаудың нақты болжанатын құралдары бойынша ҰҚИ персоналын даярлауды жүргізу;

2) болжамалы процестер бойынша бөлімшелердің басшыларына, инженерлік-техникалық құрам мен қызмет көрсету персоналына нұсқама жүргізу;

3) инженерлік-техникалық құрам, қызмет көрсету персоналы және бөлімшелердің басшылары үшін ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық бағдарламасын әзірлеу:

ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттеріне;

болжанатын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (инженерлік-техникалық құрам және қызмет көрсету персоналы олардың елеулілігі аз оқиғалармен шарттасуы нәтижесінде немесе нақты уақытты штаттық қызмет уақытында пайда болатын қауіптілік факторларын анықтау мәселелері және олар туралы деректер беру мәселелері бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестері негізінде қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді).

27. Болжамалы процестер бойынша құжаттамалар жинау мыналарға мүмкіндік береді:

1) деректер базасында ұшу қауіпсіздігі туралы мәліметтерді, болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару нәтижесінде алынған ақпаратты сақтау;

2) ҰҚБЖН-ға ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың болжамалы процестері туралы ақпаратты енгізу;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тиімді көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін әзірлеу;

4) мердігерлікті алуға арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестеріне негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

28. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

29. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 12-ден 16 айға дейін уақыт қажет болады.

30. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) қауіптілік факторларын анықтау туралы ақпаратты жинаудың болжамалы құралдарын зерделеудің бастапқы кезеңі белгіленді;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процесі іске асырылды;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттерін әзірлеу аяқталады;

5) ден қоятын, болжамалы процестер көмегімен жиналған ұшу қауіпсіздігі туралы деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпаратты тарату аяқталады.

5-тарау. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Ескерту. 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. ҰҚБЖ шеңберінде ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін белгілеу;

2) ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін белгілеу;

3) іс-қимылдар жоспарын әзірлеу;

4) қажеттілігіне қарай іс-қимылдар жоспарының сенімділігін, дайындығы және/немесе дәлдігін бағалау шараларын айқындау;

5) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін бағалау тәртібін келісу.

Ескерту. 31-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

32. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі көрсеткіштерінің мониторингі мен өзгерісі мониторинг үшін ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері туралы ақпарат көздерін анықтау мен белгілеуді қамтиды.

33. Өзгерістерді жүзеге асыруға бақылау жасау мыналарды қамтиды:

1) өзгерістердің жүзеге асырылуын бақылауға арналған ресми процестерді мыналарды ескере отырып әзірлеу:

жүйелер мен қызмет түрлерінің сындарлығы;

жүйелер мен пайдалану ортасының тұрақтылығы;

бұрынғы қызмет тиімділігі;

2) қалыптасқан процестерге, рәсімдерге, өнім мен қызметтерге ықтимал әсер ететін өзгерістерді анықтау;

3) өзгерістерді жүзеге асырғанға дейін ұшу қауіпсіздігін тиімді қамтамасыз етуге кепілдік беретін іс-шараларды анықтау.

34. ҰҚБЖ-ны жетілдіру мыналарды қамтиды:

1) бағаланатын техникалық процестерге қарай бағалау және олардың тәуелсіздігін қамтамасыз ету әдістерін әзірлеу;

2) ішкі тексеру процестерін анықтау;

3) сыртқы тексеру процестерін анықтау;

4) қызметтер мен құралдарды, жабдықтарды, құжаттамаларды және тексерулер мен бақылаулар кезінде жүргізілетін рәсімдерді бағалау кестесін белгілеу;

5) жеке қызметті бағалау кестесін жүргізу;

6) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама әзірлеу.

35. Дайындау пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша кезеңді іске асырумен айналысатын қызметкерлер үшін пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша дайындық курстарын әзірлеуді қамтиды.

36. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

37. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуді іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 9-ден 12-айға дейін уақыт қажет болады.

38. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыруды аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттері бойынша келісімге қол жеткізіледі;

2) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша пайдалану персоналын, бөлімше бастықтары мен басшыларын даярлау аяқталады;

3) ұшу қауіпсіздігі бойынша дерекқор, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама жасалады.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация
министрінің
2011 жылғы 28 наурыздағы
№ 173 бұйрығымен
бекітілген

Әуе қозғалысына қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулықты бекіту туралы

1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Әуе қозғалысына қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық (бұдан әрі – Үлгі нұсқаулық) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі Заңына сәйкес әзірленді және ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (бұдан әрі - ҰҚБЖ) ұйымдастыру тәртібін белгілейді.

2. ҰҚБЖ-ны іске асырудың жоспарын әуе қозғалысына қызмет көрсету жөніндегі органның басшысы бекітеді және ұлттық нормативтік құқықтық актілер, Халықаралық стандарттар мен ұсынылатын практика негізінде әзірленеді.

3. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу:

1) ұйымның ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарына жауап беретін ҰҚБЖ-ны іске асырудың нақты стратегиясын дайындауына;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін қажетті бірқатар бақыланатын қадамдарды жоспарлауға;

3) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін жауапкершіліктің шекараларын анықтауға ықпал ететін болады.

4. ҰҚБЖ-ны іске асырумен байланысты жұмыс жүктемесін тиімді реттеу үшін кезең-кезеңдік әдісті жүзеге асыру ұсынылады. Әрбір кезең ИКАО Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (бұдан әрі - ИКАО) тұжырымдық шеңберінде ҰҚБЖ үшін нақты элементтерді қолданысқа енгізуге негізделеді.

5. Әрбір кезеңнің іске асыру мерзімдері ұйымның ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне сәйкес келеді.

6. ҰҚБЖ іске асыру жоспары мынадай кезеңдерді қамтиды:

- 1) ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау;
- 2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қою процестері;
- 3) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжанатын процестері;
- 4) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

2-тарау. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау мақсатында әуе қозғалысына қызмет көрсету жөніндегі органның басшысы:

1) іске асыру жоспарын әзірлеу үшін жауапты тұлғаны немесе жоспарлау тобын тағайындауы;

2) жүйеге сипаттама жүргізуі және кемшіліктерді талдауы қажет:

Жүйенің сипаттамасы ұйымда ҰҚБЖ іске асыру үшін бірінші алғышарт болып табылады, ол жүйе ішіндегі өзара іс-қимылдар саласын, сондай-ақ авиакөлік сферасындағы басқа жүйелермен өзара іс-қимыл саласын қамтиды.

Кемшіліктерді талдау нәтижелерінің негізінде жауапты басшы немесе жоспарлау тобы ҰҚБЖ-ны іске асыруға кедергі болуы мүмкін әлеуетті кемшіліктерді және мұндай кемшіліктерді жою бойынша шаралар әзірлеуді ескере отырып, ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлейді.

8. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

- 1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды әзірлеу;
- 2) жауапты тұлғаның ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспары бар құжатқа қол қоюы;
- 3) бекітетін қарары бар ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын құжатты барлық ұйым назарына жеткізу;

4) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспардың өзектілігі мен ұйым деңгейіне сәйкестігін қамтамасыз ету үшін кезеңдік қарау кестесін белгілеу.

9. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің деңгейін анықтау жолымен ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚБЖ-ға арналған мақсаттарды белгілеу мынадай түрде болады:

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері;

ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттері;

іс-әрекет ету жоспарлары;

2) қосалқы мердігерлер үшін ҰҚБЖ талаптарын белгілеу мынадай түрде болады:

қатарларға ҰҚБЖ талаптарын қосу тәртібін белгілеу;

қатарларды алуға арналған тендерлік құжаттамада ҰҚБЖ талаптарын көздеу.

10. ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымы мынадай іс-қимылдарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің инспекциясын (бұдан әрі - ҰҚИ) құру;

2) ҰҚБЖ-ны әзірлеу және оның тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша жауапты тұлға және үйлестіруші болып табылатын ұшу қауіпсіздігіне жауапты басшыны тағайындау;

3) ҰҚИ мен жауапты басшы арасындағы байланыс желісін белгілеу;

4) байланыстың функционалдық желілерінің ұйым ауқымдарына және ұсынылатын қызметтер күрделілігіне сәйкестігін қамтамасыз ету;

5) ұшу қауіпсіздігі саласындағы өкілеттіктерді құжаттық ресімдеу және оларды, бұл ретте ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларының рұқсат етушілігіне қатысты шешімдер қабылдау өкілеттігі бар басшылар деңгейін анықтай отырып, барлық ұйымдардың назарына жеткізу.

11. Авариялық жағдайдағы іс-шаралар жоспарын (АЖІЖ) үйлестіру мыналарды қамтиды:

1) ішкі үйлестіру:

өкілеттіктерді беруге және бөлуге қатысты АЖІЖ ережелерін қарау;

авариялық жағдай кезінде жауапты тұлғаның іс-қимылын үйлестіру тәртібі мен қалыпты қызметке көшу тәртібін белгілеу;

2) сыртқы үйлестіру:

авариялық жағдайлар кезінде өзара іс-қимыл жасайтын ұйымды анықтау;

өзара іс-қимыл жасайтын ұйымдардың АЖІЖ бағалау;

ұйымдар арасындағы АЖІЖ үйлестіру;

ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін ұйымдастыру нұсқаулығына (бұдан әрі - ҰҚБЖН) олардың АЖІЖ сәйкес ұйымдар арасындағы өзара іс-қимылдар тәртібін енгізу.

12. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу жұмысы мыналарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеуге жауапты басшыны немесе жоспарлау тобын тағайындау;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарына кіретін тиісті құжаттарды жинау;

3) орындалу барысын қарау үшін басшылық құраммен тұрақты кеңестер өткізу;

- 4) ҰҚБЖ іске асыру арналған бастапқы бюджетті бекіту;
- 5) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын авиакәсіпорын басшысына бекітуге ұсыну;
- 6) ұшу қауіпсіздігін ұйымдастыру әдісін жеке құрам назарына жеткізу мақсатында ҰҚБЖН жобасын жасау;
- 7) ҰҚБЖ кезең-кезеңмен жүзеге асыру бойынша ҰҚБЖН мазмұнын кеңейту, қайта қарау және өзгерту.

13. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы дайындықты қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету мыналардан тұрады:

1) даярлануға қойылатын талаптарды анықтау үшін құжаттамалық ресімделген процесті әзірлеу;

2) дайындық тиімділігін растау және бағалау процесін әзірлеу;

3) ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық курсы әзірлеу, оған мыналар кіреді:
атқаратын лауазымына тән бастапқы даярлық (ұшу қауіпсіздігінің жалпы мәселелері);

ҰҚБЖ-ны, оның ішінде адами және ұйымдық факторларды қамтитын бастапқы/танымал ету дайындық курсы;

кезеңдік қайта даярлау;

4) даярлықпен байланысты шығыстарды анықтау;

5) барлық қызметкерлердің құзыреті мен ҰҚБЖ-ға қатысуына сәйкес тиісті даярлығын ұйымдастыру және оның кестесін жасау;

6) басшылықты қоса алғанда, әрбір қызметкердің даярлықтан өту есебі жөніндегі жеке ісін жүргізу.

14. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын белгілеуден тұрады, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі туралы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет ресурстар;

электрондық почта.

15. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 1-ден 6-айға дейін уақыт қажет болады.

16. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарланғаннан кейін алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын, авиакәсіпорын басшысы қол қойған құжат;

2) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды барлық қызметкерлердің назарына жеткізу;

3) жүйені сипаттауды аяқтау;

4) кемшіліктерді талдауды аяқтау;

5) ҰҚБЖ-ның ұйымдастырушылық құрылымын жасау;

6) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын бекіту;

7) ҰҚБЖ-ны жоспарлау кезеңі бойынша дайындық жүргізу;

8) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген ҰҚБЖН-ның бастапқы нұсқасын жариялау;

9) ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын жасау.

Ескерту. 16-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Ден қоятын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау мен талдау мыналарды қамтиды:

1) қауіптілік факторлары туралы ден қоятын ақпаратты жинау кезінде оларды одан әрі пайдалану үшін ішкі және сыртқы деректерді анықтау;

2) қауіптіліктің ден қоятын факторларын анықтауға реттелген әдісті іске асыру.

18. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларды бағалауды қамтитын ден қоятын факторлар негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі және оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

19. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚИ персоналы, бөлімшелердің басшылары үшін даярлық бағдарламасын мыналар бойынша әзірлеу:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттері;

2) ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (ҰҚИ персоналы олардың оқиғалармен шарттасуын ескере отырып, қауіптілік факторларын анықтау және олар туралы деректер беру бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді)

3) қауіптілік факторлары туралы деректерді ұсыну есептілігі нысаны.

20. Ден қоятын процестер жөніндегі құжаттама мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы статистикалық деректер базасын құру;

2) ҰҚБЖН-дағы ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың ден қоятын процестері туралы ақпаратты жинау;

3) мердігерлерге арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін ден қоятын процестерге негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

21. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құру, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

22. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтер күрделігіне қарай 9-дан 12 айға дейін уақыт қажет болады.

23. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі жөнінде деректер базасы құрылады;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері іске асырылады;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұйымда ден қоятын процестер барысында жиналған талдамалық деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпарат таратылады.

4-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамдалатын процестері

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Болжамдалатын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау және талдау мыналарды қамтиды:

1) ішкі және сыртқы деректерді қауіптілік факторлары туралы болжамалы ақпаратты жинау кезінде одан әрі пайдалану үшін анықтау;

2) қауіптіліктің болжамалы факторларын анықтау үшін реттелген әдісті қолдану.

25. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі мен оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

26. Даярлау мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді жинаудың нақты болжанатын құралдары бойынша ҰҚИ персоналын даярлауды жүргізу;

2) болжамалы процестер бойынша бөлімшелердің басшыларына, диспетчерлік және инженерлік-техникалық құрамға нұсқама жүргізу;

3) диспетчерлік және техникалық персонал, бөлімшелердің басшылары үшін ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық бағдарламасын әзірлеу:

ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттеріне;

болжанатын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (диспетчерлік және инженерлік-техникалық құрам олардың елеулілігі аз оқиғалармен шарттасуы нәтижесінде немесе нақты уақытты штаттық қызмет уақытында пайда болатын қауіптілік факторларын анықтау мәселелері және олар туралы деректер беру мәселелері бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестері негізінде қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді).

27. Болжамалы процестер бойынша құжаттамалар жинау мыналарға мүмкіндік береді:

1) деректер базасында ұшу қауіпсіздігі туралы мәліметтерді, болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару нәтижесінде алынған ақпаратты сақтау;

2) ҰҚБЖН-ға ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың болжамалы процестері туралы ақпаратты енгізу;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тиімді көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін әзірлеу;

4) мердігерлікті алуға арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестеріне негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

28. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

29. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделігіне қарай 12-ден 16 айға дейін уақыт қажет болады.

30. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) қауіптілік факторларын анықтау туралы ақпаратты жинаудың болжамалы құралдарын зерделеудің бастапқы кезеңі белгіленді;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процесі іске асырылды;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттерін әзірлеу аяқталады;

5) ден қоятын, болжамалы процестер көмегімен жиналған ұшу қауіпсіздігі туралы деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпаратты тарату аяқталады.

5-тарау. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Ескерту. 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. ҰҚБЖ шеңберінде ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін белгілеу;

2) ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін белгілеу;

3) іс-қимылдар жоспарын әзірлеу;

4) қажеттілігіне қарай іс-қимылдар жоспарының сенімділігін, дайындығы және/немесе дәлдігін бағалау шараларын айқындау;

5) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін бағалау тәртібін келісу.

Ескерту. 31-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

32. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі көрсеткіштерінің мониторингі мен өзгерісі мониторинг үшін ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері туралы ақпарат көздерін анықтау мен белгілеуді қамтиды.

33. Өзгерістерді жүзеге асыруға бақылау жасау мыналарды қамтиды:

1) өзгерістердің жүзеге асырылуын бақылауға арналған ресми процестерді мыналарды ескере отырып әзірлеу:

жүйелер мен қызмет түрлерінің сындарлығы;

жүйелер мен пайдалану ортасының тұрақтылығы;

бұрынғы қызмет тиімділігі;

2) қалыптасқан процестерге, рәсімдерге, өнім мен қызметтерге ықтимал әсер ететін өзгерістерді анықтау;

3) өзгерістерді жүзеге асырғанға дейін ұшу қауіпсіздігін тиімді қамтамасыз етуге кепілдік беретін іс-шараларды анықтау.

34. ҰҚБЖ-ны жетілдіру мыналарды қамтиды:

1) бағаланатын техникалық процестерге қарай бағалау және олардың тәуелсіздігін қамтамасыз ету әдістерін әзірлеу;

2) ішкі тексеру процестерін анықтау;

3) сыртқы тексеру процестерін анықтау;

4) қызметтер мен құралдарды, жабдықтарды, құжаттамаларды және тексерулер мен бақылаулар кезінде жүргізілетін рәсімдерді бағалау кестесін белгілеу;

5) жеке қызметті бағалау кестесін жүргізу;

6) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама әзірлеу.

35. Дайындау пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша кезеңді іске асырумен айналысатын қызметкерлер үшін пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша дайындық курстарын әзірлеуді қамтиды.

36. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

37. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуді іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 9-ден 12-айға дейін уақыт қажет болады.

38. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыруды аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттері бойынша келісімге қол жеткізіледі;

2) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша пайдалану персоналын, бөлімше бастықтары мен басшыларын даярлау аяқталады;

3) ұшу қауіпсіздігі бойынша дерекқор, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама жасалады.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6-тарау. Ұшу-қону жолағына санкцияланбаған кіруді болдырмау бағдарламасын енгізу

Ескерту. 6-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Нұсқаулық 6-тараумен толықтырылды - ҚР Инвестициялар және даму министрінің м.а. 20.01.2015 № 20 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

39. Ұшу-қону жолағына (бұдан әрі - ҰҚЖ) санкцияланбаған кіруді болдырмау бағдарламасы ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінде қолданылатын қағидаттарды ескере отырып әзірленеді және орындалады.

Көрсетілген бағдарлама радиотелефондық фразеологияны, тілдік құзыреттілікті, жабдықты, жарық-техникалық құралдар мен әуеайлақтың таңбаларын, әуеайлақтық карталарды, пайдалану аспектілерін, жағдай туралы хабардар болуды және адами факторды қоса алғанда, ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар кешенін білдіреді.

40. ҰҚЖ-ға санкцияланбаған кіруді болдырмау бағдарламасын енгізу үшін орташа жылдық ұшу қарқындылығы тәулігіне 50 ұшу-қону операциясынан асатын әуеайлақтарда ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері жөніндегі топтар құрылады.

Осындай топтардың мақсаты:

1) ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-қимылдар жоспарын әзірлеу;

2) азаматтық авиация ұйымдарының басшылық құрамымен ҰҚЖ-ға санкцияланбаған кірудің әлеуетті проблемалары бойынша консультациялар жүргізу және қауіпті жою мен қалдық тәуекелдерді азайту бойынша ұсынымдарды дайындау болып табылады.

41. ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері жөніндегі топқа әуе қозғалысына қызмет көрсету қызметінің, әуеайлақты пайдалану қызметінің, әуе кемелері пайдаланушылары мен азаматтық авиацияның басқа да мүдделі ұйымдарының өкілдері кіруі тиіс. Топ мәжілістерін өткізу жиілігін оның басшысы айқындайды.

42. ҰҚЖ-ға санкцияланбаған кірудің жалпы санын, оның салдарларының күрделілік үлгілері мен дәрежесін анықтағаннан кейін ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері жөніндегі топ шешілуі ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігін арттыратын міндеттерді анықтауы, оның ішінде:

1) ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері бойынша деректерді жинауды, талдауды және таратуды жетілдіруі;

2) белгі мен таңбаның Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 381 бұйрығымен бекітілген "Азаматтық

авиация әуеайлақтарының (тікұшақ айлақтарының) пайдалануға жарамдылығы нормаларын бекіту туралы" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12303 болып тіркелген) талаптарына сәйкес болуын және ұшқыштар мен жүргізушілерге көрініп тұруын тексеру;

3) кейіннен әуеайлақ карталарында жариялау үшін ҰҚЖ-дағы қауіпті учаскелерді анықтауы, олардың дәлдігін тұрақты тексеруі, қажеттілігіне қарай қайта қарауы;

4) байланыс стандарттарын арттыруға бағытталған бастамаларды әзірлеуі;

5) ҰҚЖ-ға санкцияланбаған кіру ықтималдығын төмендетуі мүмкін әлеуетті жаңа технологияларды анықтауы;

6) ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері бойынша білім беру-оқыту материалдарын әзірлеуі және әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерлері, ұшқыштары және әуеайлақ аумағында көлік құралдарын басқаратын персонал арасында олардың таратылуын қамтамасыз етуі тиіс.

Ескерту. 42-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

43. Қауіпті учаскелерді анықтағаннан кейін қауіпті факторларды жою бойынша тиісті шараларды қабылдау және егер оны дереу жүзеге асыру мүмкін болмаса, осы тәуекелді бақылау және төмендету керек. Көрсетілген шаралар мыналарды қамтуы мүмкін:

1) ақпараттық-ағартушылық кампаниялар;

2) қосымша көзбен шолатын құралдар (белгілер, таңбалау және жарық-техникалық құралдар);

3) баламалы қозғалыс бағыттарын пайдалану;

4) жаңа рульдеу жолдарын салу;

5) әуеайлақтық диспетчерлік пунктте "өлі аймақтарды" азайту.

44. ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері жөніндегі топ ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесіндегі кемшіліктерді азайтуға бағытталған іс-қимылдар тізбесін және олардың орындалуы үшін жауапты тұлғаларды (ұйымдарды) қамтитын жоспарды әзірлейді. Көрсетілген іс-қимылдар әуеайлақтың нақты талаптарын ескеруі және осы әуеайлақтың ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігімен байланысты мәселелерді немесе проблемаларды шешуге бағытталуы тиіс.

Жоспар әуеайлақтың немесе ондағы құралдардың физикалық сипаттамаларын қозғайтын ұсынылатын өзгерістерді, әуе қозғалысына қызмет көрсету рәсімдерін, бақыланатын аймаққа рұқсатты реттейтін талаптарды, ұшқыштар мен көлік құралдары операторларының хабардар болу деңгейін және қауіпті учаскелер көрсетілген карталарды шығаруды қамтуы мүмкін.

45. ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері жөніндегі топ мерзімдік негізде іске асырылған және/немесе орындалған жоспар тармақтарының тиімділігін бағалауды жүргізеді.

46. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым озық практиканы енгізу мақсатында ҰҚЖ-дағы операциялардың қауіпсіздігі мәселелері жөніндегі топ қызметінің нәтижелерін жүйелендіреді және қорытындылайды.

Ескерту. 46-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация
министрінің
2011 жылғы 28 наурыздағы
№ 173 бұйрығымен
бекітілген

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулықты бекіту туралы

1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық (бұдан әрі – Үлгі нұсқаулық) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі Заңына сәйкес әзірленді және ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (бұдан әрі - ҰҚБЖ) ұйымдастыру тәртібін белгілейді.

2. ҰҚБЖ-ны іске асырудың жоспарын әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның басшысы бекітеді және ұлттық нормативтік құқықтық актілер, халықаралық стандарттар мен ұсынылатын практика негізінде әзірленеді.

3. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу:

1) ұйымның ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарына жауап беретін ҰҚБЖ-ны іске асырудың нақты стратегиясын дайындауына;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін қажетті бірқатар бақыланатын қадамдарды жоспарлауға;

3) ҰҚБЖ-ны іске асыру үшін жауапкершіліктің шекараларын анықтауға ықпал ететін болады.

4. ҰҚБЖ-ны іске асырумен байланысты жұмыс жүктемесін тиімді реттеу үшін кезең-кезеңдік әдісті жүзеге асыру ұсынылады. Әрбір кезең ИКАО Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (бұдан әрі - ИКАО) тұжырымдық шеңберінде ҰҚБЖ үшін нақты элементтерді қолданысқа енгізуге негізделеді.

5. Әрбір кезеңнің іске асыру мерзімдері ұйымның ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне сәйкес келеді.

6. ҰҚБЖ іске асыру жоспары мынадай кезеңдерді қамтиды:

- 1) ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау;
- 2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қою процестері;
- 3) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжанатын процестері;
- 4) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

2-тарау. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау мақсатында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның басшысы:

1) іске асыру жоспарын әзірлеу үшін жауапты тұлғаны немесе жоспарлау тобын тағайындауы;

2) жүйеге сипаттама жүргізуі және кемшіліктерді талдауы қажет:

Жүйенің сипаттамасы ұйымда ҰҚБЖ іске асыру үшін бірінші алғышарт болып табылады, ол жүйе ішіндегі өзара іс-қимылдар саласын, сондай-ақ авиакөлік сферасындағы басқа жүйелермен өзара іс-қимыл саласын қамтиды.

Кемшіліктерді талдау нәтижелерінің негізінде жауапты басшы немесе жоспарлау тобы ҰҚБЖ-ны іске асыруға кедергі болуы мүмкін әлеуетті кемшіліктерді және мұндай кемшіліктерді жою бойынша шаралар әзірлеуді ескере отырып, ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлейді.

8. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды әзірлеу;

2) жауапты тұлғаның ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспары бар құжатқа қол қоюы;

3) бекітетін қарары бар ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын құжатты барлық ұйым назарына жеткізу;

4) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспардың өзектілігі мен ұйым деңгейіне сәйкестігін қамтамасыз ету үшін кезеңдік қарау кестесін белгілеу.

9. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарды анықтау жөніндегі жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің деңгейін анықтау жолымен ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚБЖ-ға арналған мақсаттарды белгілеу мынадай түрде болады:

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері;

ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттері;

іс-әрекет ету жоспарлары;

2) қосалқы мердігерлер үшін ҰҚБЖ талаптарын белгілеу мынадай түрде болады: қатарларға ҰҚБЖ талаптарын қосу тәртібін белгілеу; қатарларды алуға арналған тендерлік құжаттамада ҰҚБЖ талаптарын көздеу.

10. ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымы мынадай іс-қимылдарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігінің инспекциясын (бұдан әрі - ҰҚИ) құру;

2) ҰҚБЖ-ны әзірлеу және оның тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша жауапты тұлға және үйлестіруші болып табылатын ұшу қауіпсіздігіне жауапты басшыны тағайындау;

3) ҰҚИ мен жауапты басшы арасындағы байланыс желісін белгілеу;

4) байланыстың функционалдық желілерінің ұйым ауқымдарына және ұсынылатын қызметтер күрделілігіне сәйкестігін қамтамасыз ету;

5) ұшу қауіпсіздігі саласындағы өкілеттіктерді құжаттық ресімдеу және оларды, бұл ретте ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларының рұқсат етушілігіне қатысты шешімдер қабылдау өкілеттігі бар басшылар деңгейін анықтай отырып, барлық ұйымдардың назарына жеткізу.

11. Авариялық жағдайдағы іс-шаралар жоспарын (АЖІЖ) үйлестіру мыналарды қамтиды:

1) ішкі үйлестіру:

өкілеттіктерді беруге және бөлуге қатысты АЖІЖ ережелерін қарау;

авариялық жағдай кезінде жауапты тұлғаның іс-қимылын үйлестіру тәртібі мен қалыпты қызметке көшу тәртібін белгілеу;

2) сыртқы үйлестіру:

авариялық жағдайлар кезінде өзара іс-қимыл жасайтын ұйымды анықтау;

өзара іс-қимыл жасайтын ұйымдардың АЖІЖ бағалау;

ұйымдар арасындағы АЖІЖ үйлестіру;

ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін ұйымдастыру нұсқаулығына (бұдан әрі - ҰҚБЖН) олардың АЖІЖ сәйкес ұйымдар арасындағы өзара іс-қимылдар тәртібін енгізу.

12. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеу жұмысы мыналарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын әзірлеуге жауапты басшыны немесе жоспарлау тобын тағайындау;

2) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарына кіретін тиісті құжаттарды жинау;

3) орындалу барысын қарау үшін басшылық құраммен тұрақты кеңестер өткізу;

4) ҰҚБЖ іске асыру арналған бастапқы бюджетті бекіту;

5) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын авиакәсіпорын басшысына бекітуге ұсыну;

6) ұшу қауіпсіздігін ұйымдастыру әдісін жеке құрам назарына жеткізу мақсатында ҰҚБЖН жобасын жасау;

7) ҰҚБЖ кезең-кезеңмен жүзеге асыру бойынша ҰҚБЖН мазмұнын кеңейту, қайта қарау және өзгерту.

13. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы дайындықты қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету мыналардан тұрады:

1) даярлануға қойылатын талаптарды анықтау үшін құжаттамалық ресімделген процесті әзірлеу;

2) дайындық тиімділігін растау және бағалау процесін әзірлеу;

3) ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық курсы әзірлеу, оған мыналар кіреді:
атқаратын лауазымына тән бастапқы даярлық (ұшу қауіпсіздігінің жалпы мәселелері);

ҰҚБЖ-ны, оның ішінде адами және ұйымдық факторларды қамтитын астапқы/таныстыру дайындық курсы;

кезеңдік қайта даярлау;

4) даярлықпен байланысты шығыстарды анықтау;

5) барлық қызметкерлердің құзыреті мен ҰҚБЖ-ға қатысуына сәйкес тиісті даярлығын ұйымдастыру және оның кестесін жасау;

6) басшылықты қоса алғанда, әрбір қызметкердің даярлықтан өту есебі жөніндегі жеке ісін жүргізу.

14. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын белгілеуден тұрады, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі туралы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;
интернет ресурстар;

электрондық почта.

15. ҰҚБЖ-ны іске асыруды жоспарлау үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 1-ден 6-айға дейін уақыт қажет болады.

16. ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарланғаннан кейін алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды қамтитын, авиакәсіпорын басшысы қол қойған құжат;

2) ұшу қауіпсіздігі саласындағы жоспарды барлық қызметкерлердің назарына жеткізу;

3) жүйені сипаттауды аяқтау;

4) кемшіліктерді талдауды аяқтау;

5) ҰҚБЖ-ның ұйымдық құрылымын жасау;

6) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарын бекіту;

7) ҰҚБЖ-ны жоспарлау кезеңі бойынша дайындық жүргізу;

8) ҰҚБЖ-ның бастапқы нұсқасын жариялау;

9) ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын жасау.

3-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Ден қоятын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау мен талдау мыналарды қамтиды:

1) қауіптілік факторлары туралы ден қоятын ақпаратты жинау кезінде оларды одан әрі пайдалану үшін ішкі және сыртқы деректерді анықтау;

2) қауіптіліктің ден қоятын факторларын анықтауға реттелген әдісті іске асыру.

18. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын факторлар негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі және оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

19. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚТИ персоналы, бөлімшелердің басшылары үшін даярлық бағдарламасын мыналар бойынша әзірлеу:

1) ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттері;

2) ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (ҰҚТИ персоналы олардың оқиғалармен шарттасуын ескере отырып, қауіптілік факторларын анықтау және олар туралы деректер беру бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді)

3) қауіптілік факторлары туралы деректерді ұсыну есептілігі нысаны.

20. Ден қоятын процестер жөніндегі құжаттама мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы статистикалық деректер базасын құру;

2) ҰҚБЖН-дағы ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың ден қоятын процестері туралы ақпаратты жинау;

3) мердігерлерге арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін ден қоятын процестерге негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

21. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құру, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

22. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымы мен ұсынылатын қызметтер күрделігіне қарай 9-дан 12 айға дейін уақыт қажет болады.

23. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) ұшу қауіпсіздігі жөнінде деректер базасы құрылады;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестері іске асырылады;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұйымда ден қоятын процестер барысында жиналған талдамалық деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпарат таратылады.

4-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамдалатын процестері

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Болжамдалатын процестер негізінде қауіптілік факторларын анықтау және талдау мыналарды қамтиды:

1) ішкі және сыртқы деректерді қауіптілік факторлары туралы болжамалы ақпаратты жинау кезінде одан әрі пайдалану үшін анықтау;

2) қауіптіліктің болжамалы факторларын анықтау үшін реттелген әдісті қолдану.

25. Ұшу қауіпсіздігіне арналған тәуекел факторларын бағалауды қамтитын ден қоятын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару мыналарды көздейді:

1) ұшу қауіпсіздігі үшін ұйымның пайдалану ортасына сәйкес келетін тәуекел факторларының матрицасын әзірлеу және бекіту;

2) ұшу қауіпсіздігі мен оны персоналды даярлау бағдарламасына енгізу үшін тәуекел факторларының матрицасы бойынша нұсқаулық әзірлеу.

26. Даярлау мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді жинаудың нақты болжанатын құралдары бойынша ҰҚТИ персоналын даярлауды жүргізу;

2) болжамалы процестер бойынша бөлімшелердің басшылар мен инженерлік-техникалық құрамға нұсқама жүргізу;

3) инженерлік-техникалық құрам және бөлімшелердің басшылары үшін ұшу қауіпсіздігі саласындағы даярлық бағдарламасын әзірлеу;

ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының тиісті компоненттеріне;

болжанатын процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін қауіптілік факторларын анықтау және тәуекел факторларын басқару (инженерлік-техникалық құрам олардың елеулілігі аз оқиғалармен шарттасуы нәтижесінде немесе нақты уақытты штаттық қызмет уақытында пайда болатын қауіптілік факторларын анықтау мәселелері және олар туралы деректер беру мәселелері бойынша дайындықтан өтеді, ал бөлімше басшылары ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестері негізінде қауіп және тәуекел факторларын басқару мәселелері бойынша дайындықтан өтеді).

27. Болжамалы процестер бойынша құжаттамалар жинау мыналарға мүмкіндік береді:

1) деректер базасында ұшу қауіпсіздігі туралы мәліметтерді, болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару нәтижесінде алынған ақпаратты сақтау;

2) ҰҚБЖН-ға ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқарудың болжамалы процестері туралы ақпаратты енгізу;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тиімді көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін әзірлеу;

4) мердігерлікті алуға арналған тендерлік құжаттамаға ұшу қауіпсіздігі үшін болжамалы процестеріне негізделген қауіптілік факторларын анықтауға және тәуекел факторларын басқаруға қатысты талаптарды енгізу және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша хабарлау.

28. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестері бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

29. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделілігіне қарай 12-ден 16 айға дейін уақыт қажет болады.

30. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процестерін аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) қауіптілік факторларын анықтау туралы ақпаратты жинаудың болжамалы құралдарын зерделеудің бастапқы кезеңі белгіленді;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың болжамалы процесі іске асырылды;

3) персоналды ҰҚБЖ-ны іске асыру жоспарының компоненттері мен болжамалы процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару бойынша даярлау аяқталады;

4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттерін әзірлеу аяқталады;

5) ден қоятын, болжамалы процестер көмегімен жиналған ұшу қауіпсіздігі туралы деректер негізіндегі ұшу қауіпсіздігі үшін сындарлы ақпаратты тарату аяқталады.

5-тарау. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Ескерту. 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. ҰҚБЖ шеңберінде ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі мыналарды қамтиды:

- 1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін белгілеу;
- 2) ұшу қауіпсіздігінің нысаналы міндеттерін белгілеу;
- 3) іс-қимылдар жоспарын әзірлеу;
- 4) қажеттілігіне қарай іс-қимылдар жоспарының сенімділігін, дайындығы және/немесе дәлдігін бағалау шараларын айқындау;
- 5) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін бағалау тәртібін келісу.

Ескерту. 31-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

32. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі көрсеткіштерінің мониторингі мен өзгерісі мониторинг үшін ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері туралы ақпарат көздерін анықтау мен белгілеуді қамтиды.

33. Өзгерістерді жүзеге асыруға бақылау жасау мыналарды қамтиды:

- 1) өзгерістердің жүзеге асырылуын бақылауға арналған ресми процестерді мыналарды ескере отырып әзірлеу:
 - жүйелер мен қызмет түрлерінің сындарлығы;
 - жүйелер мен пайдалану ортасының тұрақтылығы;
 - бұрынғы қызмет тиімділігі;
- 2) қалыптасқан процестерге, рәсімдерге, өнім мен қызметтерге ықтимал әсер ететін өзгерістерді анықтау;
- 3) өзгерістерді жүзеге асырғанға дейін ұшу қауіпсіздігін тиімді қамтамасыз етуге кепілдік беретін іс-шараларды анықтау.

34. ҰҚБЖ-ны жетілдіру мыналарды қамтиды:

- 1) бағаланатын техникалық процестерге қарай бағалау және олардың тәуелсіздігін қамтамасыз ету әдістерін әзірлеу;
- 2) ішкі тексеру процестерін анықтау;
- 3) сыртқы тексеру процестерін анықтау;

4) қызметтер мен құралдарды, жабдықтарды, құжаттамаларды және тексерулер мен бақылаулар кезінде жүргізілетін рәсімдерді бағалау кестесін белгілеу;

5) жеке қызметті бағалау кестесін жүргізу;

6) пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама әзірлеу.

35. Дайындау пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша кезенді іске асырумен айналысатын қызметкерлер үшін пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша дайындық курстарын әзірлеуді қамтиды.

36. Ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасуды қамтитын, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру ақпаратын тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігін танымал ету, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ақпараттық жиынтықтар, хабарламалар мен бюллетендер;

интернет-ресурстар;

электрондық почта.

37. Пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуді іске асыру үшін ұйымдастыру ауқымына және ұсынылатын қызметтердің күрделігіне қарай 9-ден 12-айға дейін уақыт қажет болады.

38. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын процестерін іске асыруды аяқтау кезінде алынатын нәтижелер:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттері бойынша келісімге қол жеткізіледі;

2) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша пайдалану персоналын, бөлімше бастықтары мен басшыларын даярлау аяқталады;

3) ұшу қауіпсіздігі бойынша дерекқор, пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша құжаттама жасалады.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 23.07.2019 № 537 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация
министрінің
2011 жылғы 28 наурыздағы
№ 173 бұйрығымен
бекітілген

Әуе кемелерінің ұшуын орындаумен байланысты көрсетілетін қызметтерді ұсыну барысында азаматтық авиацияның қызметтер көрсететін авиациялық оқу орталықтардың ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық

Ескерту. Бұйрық нұсқаулықпен толықтырылды – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 24.03.2023 № 176 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Әуе кемелерінің ұшуын орындаумен байланысты көрсетілетін қызметтерді ұсыну барысында азаматтық авиацияның қызметтер көрсететін авиациялық оқу орталықтардың ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі үлгі нұсқаулық (бұдан әрі – Үлгі нұсқаулық) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 14-бабы 1-тармағының 14) тармақшасына (бұдан әрі – Заң), Халықаралық азаматтық авиация туралы конвенцияға (бұдан әрі – Конвенция) 19-қосымшаға, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 11 наурыздағы № 136 қаулысымен бекітілген Азаматтық авиация саласындағы ұшу қауіпсіздігі жөніндегі бағдарламаға (бұдан әрі – ҰҚБ) және ИКАО "Ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі нұсқаулық" Doc.9859 мен ИКАО "Оқу ұйымдарын бекіту жөніндегі нұсқаулық" Doc.9841 сәйкес әзірленген.

2. Осы Үлгі нұсқаулық қызмет көрсетуді берушілердің ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (бұдан әрі – ҰҚБЖ) ұйымдастыру және қолдану тәртібін нақтылайды.

3. Осы Үлгі нұсқаулық қызмет көрсетуді берушінің тиімді ҰҚБЖ енгізу және жұмыс істеуін қолдау үшін ең төменгі талаптарды көрсететін тұжырымдамалық шеңберлерді белгілейді:

1) басшылықтың міндеттемелерін, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жауапкершілік пен міндеттерді, ұшу қауіпсіздігіне жауапты жетекші қызметкерлерді тағайындауды, авариялық жағдай жағдайында іс-шараларды жоспарлауды үйлестіруді, ҰҚБЖ жөніндегі құжаттаманы қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясат пен мақсаттар;

2) қауіпті факторларды анықтауды, ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын бағалау мен азайтуды қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел факторларын басқару ;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің мониторингі мен өлшеуін, өзгерістерді басқаруды, ҰҚБЖ-ны тұрақты жетілдіруді қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

4) персоналды даярлау мен оқытуды қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігі мәселелерін насихаттау, ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен алмасу.

4. Осы Үлгі нұсқаулықта пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) әділ мәдениет – Заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, авиация персоналы мен азаматтық авиация саласындағы өзге де қызметкерлер қателіктер немесе теріс қылықтар туралы хабарлайтын және азаматтық авиация саласында жасалған қателіктер

немесе теріс қылықтар үшін жауап бермейтін ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаты.

2) әуе кемесі – жер (су) бетінен шағылған ауамен өзара іс-қимылды болдырмай, оның ауамен өзара іс-қимылы есебінен атмосферада ұсталатын аппарат;

3) жауапты басшы – қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ пәрменді және тиімді орындауға жауапты жеке, сәйкестендірілетін лауазымды адам.

4) Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы саласындағы ұшу қауіпсіздігі жөніндегі бағдарлама (бұдан әрі – ҰҚБ) – ұшу қауіпсіздігінің деңгейін арттыруға бағытталған қағидалар мен іс-шаралардың бірыңғай кешені;

5) қауіптілік немесе қауіпті фактор – авиациялық оқиыс-оқиғаны немесе авиациялық оқиғаны тудыруы мүмкін немесе оның туындауына ықпал ететін жай-күй немесе объект.

6) қызмет көрсетуді беруші – халықаралық коммерциялық әуе тасымалдарын жүзеге асыратын пайдаланушы және халықаралық ұшуларды орындауға жіберілген жалпы мақсаттағы авиацияның ауыр немесе турбоден қоятын ұшақтарын пайдаланушы ;

7) қызмет көрсетуді берушінің ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі (бұдан әрі – қызмет көрсетуді берушілердің ҰҚБЖ) – әлеуетті және нақты қауіптерді анықтау бойынша, олардың туындау қаупін бағалау бойынша, ұшу қауіпсіздігінің қолайлы деңгейін қолдау үшін қажетті түзету іс-қимылдарын әзірлеу және қабылдау бойынша, ұшу қауіпсіздігін басқару шараларының тиімділігін бағалау бойынша қызмет көрсетуді беруші жүзеге асыратын іс-шаралар жиынтығы.

8) ұшу деректерін талдау – ұшу қауіпсіздігінің деңгейін арттыру мақсатында тіркелген ұшу деректерін талдау процесі;

9) ұшу қауіпсіздігі – адамдардың өміріне немесе денсаулығына зиян келтіру немесе мүлікке залал келтіру тәуекелі шекті деңгейге дейін төмендетілген және қауіп көздерін анықтау және тәуекел факторларын бақылау үздіксіз процесі арқылы осындай не бұдан да төмен деңгейде сақталатын жағдай;

10) ұшу қауіпсіздігі туралы ақпарат – ұшу қауіпсіздігін басқару мақсаттары үшін жарамды ету үшін нақты мәнмәтінде өңделген, жүйеленген немесе талданған ұшу қауіпсіздігі туралы деректер;

11) ұшу қауіпсіздігі туралы деректер – жинау авиациялық оқиғаларды немесе оқиыс оқиғаларды тергеп-тексеруді қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігіне байланысты алдын ала белсенді немесе ден қоятын сипаттағы іс-шаралар барысында жүзеге асырылатын ұшу қауіпсіздігін қолдау немесе ұшу қауіпсіздігінің деңгейін арттыру үшін пайдаланылатын ұшу қауіпсіздігіне және авиациямен байланысты әртүрлі көздерден алынған фактілердің немесе елеулі нәтижелердің белгілі бір жиынтығы; ұшу қауіпсіздігі

саласындағы есептілік; ұшу жарамдылығын қолдау туралы деректерді ұсыну; пайдалану сипаттамаларының мониторингі; инспекциялар, тексерулер, зерттеп-қарау; ұшу қауіпсіздігі жай-күйін зерттеу және шолулар;

12) ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді жинау және өңдеу жүйесі (бұдан әрі – ҰҚДЖӨЖ) – ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратты жинауды, сақтауды, жинақтауды және талдауды қамтамасыз ету мақсатында іске асырылатын жүйе.

13) ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді талдау – одан әрі тергеп-тексеру үшін негіз бола алатын жалпы проблемаларды немесе үрдістерді анықтау үшін ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді жинау және өңдеу жүйесінен (бұдан әрі - ҰҚДЖӨЖ) және өзге де тиісті базалардан, ұшу қауіпсіздігі туралы деректерден ұсынылған пайдалану процесі. Ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді талдауды азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым да, қызмет көрсетуді жеткізуші де жүзеге асырады;

14) ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекел – қауіптілік салдарларының немесе нәтижелерінің болжамды ықтималдығы мен салмақтылығы;

15) ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі (бұдан әрі – ҰҚБЖ) – қажетті ұйымдық құрылымды, жауапкершілік иерархиясын, міндеттемелерді, басшылық қағидаттары мен рәсімдерді қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігін басқаруға жүйелі көзқарас.

16) ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің нұсқаулығы (бұдан әрі – ҰҚБЖН) – ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін ұйымдастыруды сипаттайтын қызмет көрсетуді берушінің құжаты;

17) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі – азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган немесе қызмет көрсетуді жеткізуші қол жеткізген ұшу қауіпсіздігінің деңгейі, олар белгілеген ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің нысаналы деңгейлерімен және ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерімен айқындалады;

18) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіші (бұдан әрі – ҰҚҚТК) – ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін мониторингілеу және бағалау үшін пайдаланылатын ұшу қауіпсіздігінің нақты деректерге негізделген параметрі;

19) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің нысаналы деңгейі – азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган немесе қызмет көрсетуді жеткізуші жоспарлайтын немесе болжайтын, ұшу қауіпсіздігі саласындағы мақсаттарды көрсететін, белгіленген кезеңге ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіші үшін нысаналы қондырғы;

20) ұшу қауіпсіздігін талдау – пайдалы ақпаратты анықтау, қорытындыларды тұжырымдау және деректерге негізделген шешімдер қабылдау процесін қолдау мақсатында ұшу қауіпсіздігі туралы деректер мен ақпаратты тексеру, зерделеу, сипаттау, түрлендіру, қысу, бағалау және визуализациялау үшін статистикалық немесе өзге де талдамалық әдістерді қолдану процесі;

21) ұшу қауіпсіздігінің тиімділігін қамтамасыз етудің қолайлы деңгейі (бұдан әрі - Acceptable Level of Safety Performance – ALoSP) – азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген және ұшу қауіпсіздігі жөніндегі бағдарламамен (ҰҚБ) белгіленген, Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің нысаналы деңгейі мен тиімділік көрсеткіштері түрінде көрсетілген ұшу қауіпсіздігінің тиімділігін қамтамасыз етудің деңгейі;

2-тарау. Ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін енгізу

5. Әуе кемелерін ұшуды дайындау үшін пайдаланатын немесе курсанттар-диспетчерлер үшін оқуды жүргізетін, оның барысында әуе кемесін басқарылатын әуеайлақтың (тікұшақ айлағының) ауданында іс жүзінде басқару жүзеге асырылатын авиациялық оқу орталығы (бұдан әрі – АОО) ИКАО Doc.9841 "Оқу ұйымдарын бекіту жөніндегі нұсқаулық" 5-тарауына сәйкес ҰҚБЖ жұмысын жүзеге асырады және жұмыс істейді және бекітілген оқу бағдарламаларына байланысты ұшу қауіпсіздігінің тәуекелдерін бағалауды жүргізеді.

6. Бекітілген бағдарлама бойынша АОО ұшу экипажының мүшелерін тек ұшу тренажерларын пайдалана отырып оқыту әуе кемесінің қауіпсіз жұмысына тікелей қауіп төндірмейді, сондай-ақ ҰҚБЖ әзірлеу міндетті емес.

Толық ұшу санатынан басқа тренажерларда жаттығуларды орындайтын ӘҚК үшін ҰҚБЖ (Full Flight Simulator - FFS) (соның ішінде өлі әуе кемесінің кабинасындағы тренажер), азаматтық әуе кемелерінің берілген типіндегі немесе сыныптағы тренажерды пайдалану мүмкін еместігімен байланысты ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін бағалауды қамтиды. Ұшу қауіпсіздігінің тәуекелдерін азайту шарасы ретінде АОО оқу сағаттарының көлемін және/немесе пәндер немесе жаттығулар санын ұлғайту арқылы оқу бағдарламаларын әзірлейді.

7. Тәжірибелік оқу және тағылымдамадан өту кезеңдері үшін (On-the-job training - OJT) жұмыс орнында авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу ұйымдары мен аэронавигациялық қызмет көрсетуді берушілер өз ҰҚБЖ шеңберінде ұшу қауіпсіздігінің тәуекелдерін бағалауды сертификатталмаған біліктілігі жоқ авиациялық персоналды жұмысқа тартумен (уақытша жіберумен) жүргізеді. тиісінше авиациялық техника (ұшақ) және әуе қозғалысын басқару.

8. Авиация персоналын кәсіби даярлаумен айналысатын әуе кемелерін пайдаланушыларды біріктіретін коммерциялық емес ұйымдар сертификатталмаған және уақытша әуеайлақтарды (тікұшақ айлақтарын) және қону алаңдарын пайдалануға байланысты ұшу қауіпсіздігінің тәуекелдеріне бағалау жүргізеді, әлеуетті төмендету бойынша шаралар қабылдайды. ұшу қауіпсіздігіне әсер етеді.

9. Қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ енгізу Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құқықтық актілері мен халықаралық стандарттар және ИКАО-ның ұсынылатын практикасы негізінде әзірленген ҰҚБЖ іске асыру жоспарына,

сондай-ақ Қазақстан Республикасының ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. ҰҚБЖ іске асыру жоспарын қызмет көрсетуді берушінің жауапты басшысы бекітеді.

10. ҰҚБЖ енгізу жоспарын әзірлеу мыналарға ықпал етеді:

1) қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі мақсаттарына жауап беретін нақты ҰҚБЖ енгізу стратегиясын дайындау;

2) ҰҚБЖ іске асыру үшін қажетті бақыланатын қадамдар кешенін жоспарлау;

3) ҰҚБЖ іске асыру үшін жауапкершілік шекараларын анықтау.

11. ҰҚБЖ енгізу жоспары мынадай қадамдарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ енгізуді жоспарлау;

2) ұшу қауіпсіздігін басқарудың жауап беру процестері;

3) ұшу қауіпсіздігін басқарудың алдын ала белсенді процестері;

4) пайдалану жағдайында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

12. Қызмет көрсетуді берушінің жауапты басшысы ҰҚБЖ енгізуді жоспарлау мақсатында:

1) ҰҚБЖ енгізу жоспарын әзірлеу үшін қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ менеджерін немесе ұшу қауіпсіздігі тобын тағайындау;

2) қызмет көрсетуді берушінің авиациялық жүйесінің сипаттамасын және алшақтықты талдауды жүргізу.

Авиациялық жүйенің сипаттамасы ҰҚБЖ қолдану аясына жататын қызмет көрсетуді берушінің көлемін, құралдарын және ұйымдық құрылымдарын, сондай-ақ өзінің авиациялық жүйесі шеңберінде және азаматтық авиацияның басқа жүйелерімен өзара іс-қимылдарын қамтиды.

Алшақтықтарды талдау нәтижелері бойынша тағайындалған ҰҚБЖ менеджері немесе ұшу қауіпсіздігі тобы ҰҚБЖ іске асыруға кедергі келтіруі мүмкін ықтимал олқылықтарды анықтауды ескере отырып, ҰҚБЖ іске асыру жоспарын әзірлейді, бекітеді және мүдделі тараптарға хабарлайды.

13. Ұшу қауіпсіздігі мақсатын анықтау жұмысы мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету көрсеткіштері бойынша ұшу қауіпсіздігі деңгейін анықтау арқылы ҰҚБЖ үшін ұшу қауіпсіздігі мақсатын қою; ұшу қауіпсіздігі мақсаттары; іс-шаралар жоспарлары;

2) келісім-шарттарға ҰҚБЖ талаптарын енгізу тәртібін белгілеу нысанында мердігерлерге ҰҚБЖ талаптарын белгілеу;

3) шарттарды алу бойынша конкурстық құжаттамада ҰҚБЖ талаптарын қамтамасыз ету.

14. ҰҚБЖ ұйымдық құрылымын қалыптастыру мынадай іс-шараларды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі және қызмет көрсетуді берушіде тиімді ҰҚБЖ болуы үшін жалпы жауап беретін жауапты басшыны анықтау;

2) үйлестіруші орган – ұшу қауіпсіздігі жөніндегі кеңес құру (Safety Review Board - SRB) – қызмет көрсетуді берушінің жауапты басшысының жетекшілігімен және ҰҚБЖ – ұшу қауіпсіздігі тобының жедел басшылығымен (Safety Action Group - SAG) – қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ жауапты тағайындалған басшының бақылауында. Қызмет көрсетуді беруші қажет болған жағдайда қызметкерлер тобын және кеңесін және басқа да мүдделі тараптарды қолдайды.

3) тиімді жұмыс істеуін әзірлеу және қамтамасыз ету үшін жауапты тұлға және үйлестіруші болып табылатын қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ жауапты басшыны тағайындау. Ұйымның көлеміне, сипатына және күрделілігіне байланысты жабдықтаушы қажет болған жағдайда инспекция, қызмет, бөлім (кеңсе) немесе бөлімше нысанында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша үздіксіз жедел жұмыстарды қамтамасыз ету үшін тұрақты жұмыс істейтін құрылымдық бөлімше құрады.

4) ҰҚБЖ басқару органдарының, құрылымдық бөлімшелердің және жауапты басшының өзара іс-қимыл тәртібін белгілеу;

5) функционалдық байланыс желілерінің ұйым масштабына және көрсетілетін қызметтердің күрделілігіне сәйкес келуін қамтамасыз ету;

6) қауіпсіздік саласындағы өкілеттіктерді құжаттау және оларды бүкіл ұйымның назарына жеткізу, сонымен бірге қауіпсіздік тәуекелдерінің қолайлылығы туралы шешім қабылдау құқығы бар басшылардың деңгейін анықтау.

15. ҰҚБЖ енгізу жоспарын әзірлеу бойынша жұмыс мыналарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ енгізу жоспарын әзірлеуге жауапты адамдарды тағайындау;

2) жұмыс барысын қарау үшін басшылықпен тұрақты кездесулер өткізу;

3) ҰҚБЖ енгізу жоспары негізінде қызмет көрсетуді берушінің даму жоспарын жаңарту;

4) ҰҚБЖ іске асырудың бастапқы бюджетін бекіту;

5) ҰҚБЖ іске асыру жоспарын қызмет көрсетуді берушінің жауапты басшысына бекітуге ұсыну;

6) персоналдың назарына ұшу қауіпсіздігін ұйымдастыру тәсілдерін жеткізу мақсатында осы Үлгі нұсқаулыққа 11-тарауға сәйкес ҰҚБЖН жобасын әзірлеу;

7) ҰҚБЖ кезең-кезеңімен енгізуге қарай ҰҚБЖН мазмұнын кеңейту, қайта қарау және өзгерту.

16. ҰҚБЖ енгізуді жоспарлаудың соңында алынған нәтижелер:

1) қызмет көрсетуді берушінің жауапты басшысы қол қойған ҰҚБЖ іске асыру жоспары бар құжат;

2) бекітілген ҰҚБЖ енгізу жоспарын барлық қызметкерлерге жеткізу;

3) ҰҚБЖ ұйымдық құрылымын құру;

4) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген ҰҚБЖН бастапқы нұсқасын жариялау;

5) ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша ұйымдастырушылық ақпаратты тарату құралдарын құру.

17. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың ден қоятын және белсенді тәсілдеріне негізделген қауіпті анықтау және талдау мыналарды қамтиды:

қауіпті факторлар туралы ден қоятын және болжамдық ақпаратты жинау кезінде оларды одан әрі пайдалану үшін ішкі және сыртқы көздерді анықтау;

қауіпті ден қоятын және алдын ала белсенді сәйкестендіруге тәртіпті тәсілді енгізу .

18. Ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін бағалауды қоса алғанда, ден қоятын және белсенді процестерге негізделген ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқару үшін қызмет көрсетуді берушілер ұйымның жұмыс ортасына сәйкес тәуекелдерді бағалау матрицасын және ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін бағалау және басқару тәртібін әзірлейді және растайды.

19. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша қызмет көрсетуді берушіні басқару тобын, ҰҚБЖ үшін жауапты тағайындалған басшыны, инспекция персоналын, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі топ мүшелерін даярлау бағдарламасы "Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналының кәсіптік даярлығының үлгілік бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 28 қыркүйектегі № 764 бұйрығымен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8785 болып тіркелген) (бұдан әрі – Үлгі бағдарламасы) Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналының кәсіптік даярлығының үлгі бағдарламасының талаптарына сәйкес қамтамасыз етіледі.

Қалған қызметкерлер үшін ұшу қауіпсіздігі қызметтерін көрсетуді берушілерді оқыту бағдарламасы мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясат, міндеттер мен жауапкершіліктер;

2) ұшу қауіпсіздігі үшін қауіпті факторларды анықтау және қауіпті факторлар туралы деректерді ұсыну нысаны;

3) ұшу қауіпсіздігі талдаулары, тергеу нәтижелері, алынған сабақтар.

20. Ден қоятын ұшу қауіпсіздігін басқару процестерін енгізуден алынған нәтижелер мен құжаттама:

1) ұшу қауіпсіздігі бойынша деректер базасын құру, дамыту пайдалану жағдайында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттама;

2) ҰҚБН ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқарудың ден қоятын процестері туралы ақпаратты жинау;

3) мердігерлерге арналған конкурстық құжаттамада ден қоятын процестер негізінде қауіп-қатерді сәйкестендіру және ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқару бойынша талаптарды қалыптастыру және бұл туралы мердігерлер мен қосалқы мердігерлерге жазбаша түрде хабарлау.

4) жауап беру процестеріне негізделген ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп факторларын басқару;

5) жауап беру процестері барысында жиналған талдамалық деректер негізінде ұшу қауіпсіздігі үшін маңызды ақпаратты ұйымда тарату;

6) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштері және ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттері бойынша қол жеткізілген келісім.

21. Ұшу қауіпсіздігін басқарудың алдын ала белсенді процестерін енгізу нәтижесінде алынған нәтижелер мен құжаттама:

1) алдын ала белсенді процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқару нәтижесінде алынған деректер мен ақпаратты ұшу қауіпсіздігінің дерекқорына енгізу;

2) ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқарудың алдын ала белсенді процестері туралы ақпаратты ҰҚБЖН енгізу;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша тиімділік көрсеткіштерін және мақсатты деңгейлерін әзірлеу;

4) қауіп-қатерлерді анықтауға қойылатын талаптарды енгізу шарттарды алу бойынша тендерлік құжаттамадағы алдын ала белсенді процестер негізінде ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқару және мердігерлер мен қосалқы мердігерлерді жазбаша хабардар ету;

5) жауап беретін, белсенді процестер арқылы жиналған ұшу қауіпсіздігі туралы деректерге негізделген ұшу қауіпсіздігі үшін маңызды ақпаратты тарату.

3-тарау. Ұшу қауіпсіздігі туралы мәліметтер мен ақпаратты жинау және өңдеу жүйелері

22. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен бірлесіп, Заңның 92-1-бабының 11-тармағына, ҚБП және "Азаматтық және эксперименттік авиациядағы авиациялық оқиғалар мен оқиғаларды тергеп-тексеру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2017 жылғы 27 шілдедегі № 505 бұйрығымен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15597 болып тіркелген), Азаматтық және эксперименттік авиациядағы авиациялық оқиғалар мен оқиғаларды тергеп-тексеру қағидаларының 7-тарауына сәйкес ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді тәуелсіз жинау, бағалау, өңдеу, талдау және сақтау үшін тетік (бұдан әрі – ҰҚДЖӨЖ) құрады.

ҰҚДЖӨЖ деректерді өңдеу және есеп беру жүйесін, ұшу қауіпсіздігі дерекқорларын, ақпарат алмасу әдістерін және жазылған ақпаратты, соның ішінде, бірақ олармен шектелмей:

1) авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеп-тексеруге қатысты деректер мен ақпарат;

- 2) тергеу жөніндегі уәкілетті орган немесе қызмет көрсетуді берушілер жүргізетін ұшу қауіпсіздігі саласын тексеруге қатысты деректер мен ақпарат;
- 3) авиациялық оқиғалар туралы мәліметтерді міндетті түрде хабарлау жүйелері;
- 4) авиациялық оқиғалар туралы деректердің ерікті есеп беру жүйелері;
- 5) деректер жинаудың автоматтандырылған жүйелерін және автоматтандырылмаған деректерді жинау жүйелерін қоса алғанда, жеке негізде деректер есептілігі жүйелері.

23. Қызмет көрсетуді беруші деңгейінде жоғарыда көрсетілген ақпаратты, сондай-ақ қызмет көрсетуді берушінің бекітілген ҰҚБЖН сәйкес басқа да ақпаратты қамтитын ұқсас пропорционалды ҰҚДЖӨЖ жасалады.

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органның және уәкілетті ұйымның ҰҚДЖӨЖ үшін ұшу қауіпсіздігі деректерінің бастапқы көзі қызмет көрсетуді берушінің ҰҚДЖӨЖ болып табылады.

24. Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштерін басқару процесін қолдау және әсерді (ықтималдық пен ауырлық) жақсырақ бағалау және байланысты тәуекел факторларын анықтау үшін ұшу қауіпсіздігі шешімдерін қабылдау үшін жиналатын ұшу қауіпсіздігі деректері мен ақпараттың түрі мен түрін анықтайды. көрсеткіш құруға немесе дамытуға жәрдемдесу.

Ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін және олардың ұшу қауіпсіздігі мақсаттарына жету жолындағы ілгерілеуді жақсырақ түсіну үшін қызмет көрсетуді берушілері ішкі және сыртқы көздерден ұшу қауіпсіздігі деректерін жинаудың кешенді тәсілін қарастыруда.

25. Қызмет көрсетуді берушілердің (авиациялық оқу орталықтарының) ҰҚДЖӨЖ ұшу қауіпсіздігі бойынша мынадай типтік деректер мен ақпаратты қамтиды: міндетті оқиғалар туралы есептер, ерікті есептер, қауіптер және (немесе) тәуекелдер тізілімі, көрсеткіш талдауы, трендтерді талдау, ұшу қауіпсіздігіне қатысты деректер, курсанттарды оқыту, сапаны қамтамасыз ету бойынша есептер.

Күш салудың қайталануын болдырмау үшін қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі деректерін ұсыну және жинау жөніндегі қызметті оңтайландыру мақсатында өзінің құрылымдық бөлімшелерінің жұмысын үйлестіреді.

26. Қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ ИКАО Accident/Incident Data Reporting (ADREP) құпия деректерін және қызмет көрсетуді берушінің қауіпсіздігі туралы ақпаратты сапалы ұсыну бойынша лауазымды тұлғалардың рәсімдері мен міндеттерін сипаттайды.

27. Қызмет көрсетуді берушілер азаматтық және эксперименттік авиациядағы әуе кемелерінің оқиғалары мен оқыс оқиғалары туралы хабарлау және тергеп-тексеру қағидаларында және қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖН белгіленген тәртіппен ұшу қауіпсіздігі деректерін, оның ішінде авиациялық оқиғалар туралы деректерді ұсынады.

28. Қызмет көрсетуді берушілер алынған ұшу қауіпсіздігі деректерін диаграммалар, есептер немесе кестелер түріндегі ұшу қауіпсіздігі туралы маңызды ақпаратты талдау және алу мақсатында өңдейді.

29. Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі мақсаттарына қол жеткізуді және ҰҚБЖ өнімділігін бағалау және ұйымдық ұшу қауіпсіздігі шешімдерін ақпараттандыру үшін алынған ұшу қауіпсіздігі деректері мен ақпаратты басқарады. Қызмет көрсетуді беруші ҰҚДЖӨЖ қол жетімді деректерді ұшу қауіпсіздігі талдауына (ҰҚБЖН өнімділігі туралы есеп) біріктіреді, оны әзірлеу процесі осы Үлгі нұсқаулықтардың 53-тармағында келтірілген.

4-тарау. Ұшу қауіпсіздігі туралы деректер мен ақпаратты және тиісті көздерді қорғау

30. ҰҚБЖН шеңберінде жиналған, сақталатын немесе талданатын ұшу қауіпсіздігі туралы деректер немесе ақпарат, уәкілетті орган немесе азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым босату қағидаты қолданылатынын айқындайтын жағдайларды қоспағанда, ұшу қауіпсіздігінің деңгейін ұстап тұруға немесе арттыруға қатысы жоқ мақсаттарда ұсынылмайды немесе пайдаланылмайды. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган немесе уәкілетті ұйым ұшу қауіпсіздігі деңгейін ұстап тұру немесе арттыру үшін қажетті алдын алу, түзету шараларын немесе кемшіліктерді жою жөніндегі шараларды қабылдау үшін ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді немесе ақпаратты пайдалануға құқылы.

31. Қызмет көрсетуді беруші ҰҚБЖН көрсетеді және ұшу қауіпсіздігі деректері туралы есеп беруді ынталандыру үшін ұшу қауіпсіздігінің әділ мәдениетін көтеруді қоса алғанда, шараларды қабылдайды.

5-тарау. Ұшу қауіпсіздігі саясаты мен мақсаттары.

32. Қызмет көрсетуді беруші өзінің ұшу қауіпсіздігі саясатын Қазақстан Республикасының қолданыстағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына және ИКАО халықаралық стандарттары мен ұсынылатын тәжірибелеріне сәйкес айқындайды, олар:

- 1) қызмет көрсетуді берушінің қауіпсіздікке, оның ішінде әділетті қауіпсіздік мәдениетін көтермелеуге бейімділігін көрсетеді;
- 2) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін ұдайы арттыруға бағытталған;
- 3) ұшу қауіпсіздігі саясатын іске асыру үшін қажетті ресурстармен қамтамасыз ету туралы мәлімдемені қамтиды;
- 4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету барлық басшылардың басты міндеті екенін қамтамасыз етеді;
- 5) барлық ұйымдық деңгейлердің ұшу қауіпсіздігі саясатын түсінуін, іске асыруын және сақтауын қамтамасыз ету бойынша қызмет берушінің міндеттемесін көрсетеді;
- 6) ұшу қауіпсіздігі саласындағы есептілік рәсімдерін қамтиды;

7) қызмет көрсетуді берушінің авиациялық қызметті жүзеге асыру кезінде жол берілмейтін мінез-құлық түрлерін және тәртіптік жаза қолданылмайтын мән-жайларды айқындайды;

8) қызмет көрсетуді берушінің жауапты басшысы қол қояды;

9) ұйымның барлық аумағында таратылады және кез келген уақытта көрнекті жерде болады;

10) оның өзектілігін сақтау және қызмет көрсетуді берушінің қызметіне сәйкес болуын қамтамасыз ету үшін мерзімді түрде қаралады.

33. Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясаттың ережелерін ескере отырып, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсаттарын айқындайды, ол:

1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін бақылау және оның көрсеткіштерін айқындау үшін негіз жасайды;

2) қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ жалпы тиімділігін қолдау немесе үнемі жақсарту жөніндегі міндеттемесін көрсету;

3) қызмет көрсетуді берушінің барлық қызметкерлеріне хабарланады;

4) олардың қызмет көрсетуді берушінің қызметі үшін өзектілігін және сәйкестігін сақтау үшін мерзімді түрде қаралады.

34. Ұйымдастырушылық тұрғыда қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі саясатын әзірлеу кезінде:

1) жауапты басшыны тағайындайды, ол өзі атқаратын басқа функцияларға қарамастан, ұйым атынан тиімді ҰҚБЖ енгізу және қолдау үшін жауапты болады;

2) барлық басшылардың ұшу қауіпсіздігі үшін тікелей жауапкершілігін қоса алғанда, бүкіл ұйым бойынша жауапкершіліктің нақты иерархиясын белгілейді;

3) олар орындайтын басқа да функцияларға қарамастан барлық басшылардың, сондай-ақ қызметкерлердің ұшу қауіпсіздігі саласындағы ұйым қызметінің тиімділігіне қатысты міндеттерін айқындайды;

4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы жауапкершілік иерархиясын, міндеттері мен өкілеттіктерін құжаттау және ұйымның барлық қызметкерлеріне жеткізу;

5) ұшу қауіпсіздігі үшін тәуекелдердің қолайлылығына қатысты шешімдер қабылдауға уәкілетті басшылардың деңгейін айқындайды.

Заңның 58-бабына сәйкес қызмет көрсетуді беруші ҰҚБЖ тиімді орындалуын және сақталуын қамтамасыз ету үшін ұшу қауіпсіздігі жөніндегі менеджерді тағайындайды.

Қызмет көрсетуді берушінің көлеміне және ол ұсынатын авиациялық қызметтердің күрделілігіне байланысты ҰҚБЖ енгізу және пайдалану үшін жауапкершілік ҰҚБЖ жауапты тағайындалған басқарушы ретінде әрекет ететін бір немесе бірнеше тұлғаға жүктелуі мүмкін. мүдделер қақтығысы болмаса, олардың жалғыз функциясы немесе басқа қызметтік міндеттерді орындаумен біріктірілген функция болуы.

Әуе кемесінің апаты немесе әуе кемесін пайдаланумен байланысты инцидент немесе басқа да төтенше жағдайлар салдарынан туындаған төтенше жағдайлар жоспарын (бұдан әрі – АЖШЖ) құруға осы Үлгі нұсқаулыққа 12-тарауға сәйкес және өзектілігін қолдауға міндетті қызмет көрсетуді беруші. Авиацияда АЖШЖ өз қызметтерін көрсету кезінде өзара әрекеттесетін ұйымдардың төтенше жағдайлар жоспарларымен тиісті үйлестіруін қамтамасыз етеді.

35. Қызмет көрсетуді беруші келесі ақпаратты қамтитын ҰҚБЖ құжаттаманы әзірлейді және жаңартады:

1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы саясат пен мақсаттар;

2) ҰҚБЖ талаптары;

3) ҰҚБЖ процестері мен рәсімдері;

4) ҰҚБЖ процестері мен рәсімдеріне қатысты жауапкершіліктер, міндеттер мен өкілеттіктер иерархиясы.

Қызмет көрсетуді беруші ҰҚБЖ құжаттамасының бөлігі ретінде ҰҚБЖ операциялық жазбаларын әзірлейді және жүргізеді. Сертификатталған қызмет саласына қатысты ҰҚБЖ сипаттау мақсатында және қызмет көрсетуді берушінің көлеміне және оның авиациялық қызметтерінің күрделілігіне байланысты ҰҚБЖ іске асыру жоспарына сәйкес ҰҚБЖ және ҰҚБЖ операциялық жазбалар жеке құжаттар болуы немесе ұйымдардың басқа құжаттарының (немесе құжаттамасының) құрамдас бөлігі болуы мүмкін.

36. Қызмет көрсетуді берушілер ҰҚБЖ сәйкес Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласындағы нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтай отырып, ішкі құжаттарды әзірлейді және қолданысқа енгізеді. Қызмет көрсетуді берушілер азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның келісуіне белгіленген тәртіппен келесі ҰҚБЖ құжаттарды жолдайды:

1) ҰҚБЖ саясаты мен мақсаттары, есеп беретін атқарушы міндеттемесі, Тәуекелдерді басқару рәсімдері, Ұшу қауіпсіздігі аудиті рәсімдері, Оқыс оқиғалар туралы есеп беру рәсімдері бар ҰҚБЖН;

2) белгіленген тиімділік көрсеткіштері мен ұшу қауіпсіздігі мақсатты көрсеткіштері бар ҰҚБЖ іске асыру жоспары;

3) АЖШЖ.

6-тарау. Ұшу қауіпсіздігі өнімділігін басқару және ҰҚБЖ

37. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым бақылау-қадағалау функцияларын орындау шеңберінде бекітілген қызмет саласына қатысты қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ сәйкестік деңгейлерін бағалау үшін тексеру парақтарын әзірлейді.

ҰҚБЖ бағалауды тексеру тізімдері қызмет көрсетуді берушінің сертификаттау талаптарына және қолданыстағы ИКАО стандарттарына және ұсынылған тәжірибелерге негізделген.

38. ҰҚБЖ сәйкестігін бағалау нәтижелері қызмет көрсетуді берушілер ҰҚБЖН белгілеген ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету көрсеткіштерін кезеңді қарауға қолданылады.

39. Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясатқа, қызмет ауқымына және ол ұсынатын авиациялық қызметтердің күрделілігіне қарай, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін ҰҚБЖ, сапа жүйесі және басқа да менеджмент жүйелерін бірыңғай басқару функциясына біріктіру туралы шешім қабылдайды. ресурстарды оңтайландыру және осы процестер мен рәсімдердің дұрыс жұмыс істеуін қамтамасыз ету, кез келген сәйкессіздіктерді түзету үшін құрылымдық тәсілді енгізу мақсатында ұшу қауіпсіздігі, қызметтердің сапасы және басқа процестер (біріктірілген жүйені басқару).

40. ҰҚБЖ ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері мыналарды қамтиды:

1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша тиімділік көрсеткіштерін белгілеу және азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісу;

2) ұшу қауіпсіздігінің нысаналы көрсеткіштерін белгілеу;

3) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу;

4) қажет болған жағдайда іс-шаралар жоспарларының сенімділігін, дайындығын және/немесе дұрыстығын бағалау бойынша шараларды айқындау.

41. Қызмет көрсетуді беруші тұрақты мониторингті жүзеге асырады және осы Үлгі нұсқаулықтың 53-тармағына сәйкес азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұшу қауіпсіздігінің талдауын ұсынады.

Уәкілетті ұйым азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органмен бірлесіп қызмет көрсетуді жеткізушілердің ұшу қауіпсіздігінің жай-күйіне ұсынылған талдаулар негізінде Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы әуе кемелерінің ұшу қауіпсіздігінің жай-күйіне тоқсан сайынғы, жартыжылдық және жылдық талдаулар дайындайды және шығарады.

42. Қызмет көрсетуді беруші қызмет түріне және орындалатын жұмыстың күрделілігіне байланысты қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖН белгіленген қолданыстағы ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін (бұдан әрі – ҰҚТК) әзірлейді, енгізеді және бақылайды.

Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштерінің мақсатты деңгейлеріне қол жеткізуді ҰҚТК бағалау арқылы бақылайды, ол мониторинг үшін ҰҚТК бойынша ақпарат көзін анықтауды және белгілеуді қамтиды.

7-тарау. Ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқару

43. Қызмет көрсетуді беруші өзі ұсынатын авиациялық қызметтерге байланысты қауіптерді анықтау процесін айқындайды және жүзеге асырады. Қауіпті анықтау ден қоятын және белсенді әдістердің жиынтығына негізделген.

Қызмет көрсетуді беруші анықталған қауіптермен байланысты ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін талдауды, бағалауды және бақылауды қамтамасыз ету үшін процесті анықтайды және жүзеге асырады.

44. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ бағалау кезінде ескерілетін ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің қолайлы көрсеткіштерін және көрсеткіш нысаналы деңгейлерін келіседі.

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган қызметті берушінің қызметіне кезекті инспекциялық бақылау және қадағалау шеңберінде ҰҚБЖ жүзеге асырылу өлшемдері мен сәйкестік деңгейін бақылауды жүзеге асырады.

45. ҰҚБЖ шеңберінде қызмет көрсетуді берушілер:

1) Қазақстан Республикасында ұшу қауіпсіздігін басқаруды жеңілдету мақсатында авиациялық оқиғалар мен оқыс оқиғаларды қызметтік тергеп-тексеру тәртібін белгілейді.

2) ұшу қауіпсіздігі туралы жиналған деректерден қауіптерді анықтау процесін құру және енгізу;

3) анықталған қауіптермен және ұйымдағы өзгерістермен байланысты ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін бағалауды қамтамасыз ететін процесті әзірлеу және енгізу;

4) ұшу қауіпсіздігі мәселелерін шешу тетіктерін белгілейді;

5) ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқаруды қамтамасыз ететін процесті әзірлеуге және енгізуге;

6) ҰҚБЖ сәйкес келетін ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштерінің қолайлы деңгейін белгілейді;

7) ұшу қауіпсіздігі деңгейін қолдауға және жақсартуға және ұшу қауіпсіздігінің әділ мәдениетін қалыптастыруға көмектесу үшін авиация қоғамдастығы ішінде ұшу қауіпсіздігі туралы хабардар болуға және ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратпен бөлісуге және алмасуға жәрдемдесу.

46. Ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін басқару кезінде қабылданатын іс-әрекеттер тәуекелді қабылдауды, тәуекелді азайтуды, тәуекелді болдырмауды немесе тәуекелді беруді қамтиды.

47. Қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ:

1) Үлгі нұсқаулықта қамтылған тұжырымдамалық негіздің элементтеріне сәйкес құрылады;

2) қызмет көрсетуді берушінің көлеміне және ол көрсететін авиациялық қызметтердің күрделілігіне сәйкес келеді.

3) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісуге жатады.

8-тарау. Ұшу қауіпсіздігін талдау

48. Қызмет көрсетуді беруші өз қызметінің ауқымы мен күрделілігіне негізделген өз ҰҚБЖ шеңберінде пайдалы ақпаратты анықтау, тұжырымдау мақсатында ұшу қауіпсіздігі деректері мен ақпаратты тексеру, зерттеу, сипаттау, түрлендіру, қысу, бағалау және визуализациялау үшін ұшу қауіпсіздігі талдауын жүргізеді. қорытындылар және деректерге негізделген шешім қабылдауды қолдау. Ұшу қауіпсіздігін талдау қызмет көрсетуді берушінің ұшу қауіпсіздігі мәдениетін дамыту үшін статистика, графиктер, карталар және презентациялар түріндегі әрекетке жарамды ұшу қауіпсіздігі ақпаратын береді.

Ұшу қауіпсіздігін талдау мынадай мақсаттар үшін жүргізіледі:

- 1) ұшу қауіпсіздігін ұдайы жақсартуға кедергі келтіретін қауіптер мен элементтермен байланысты себептер мен ықпал етуші факторларды анықтау;
- 2) ұшу қауіпсіздігін қадағалауды жетілдіру және тиімділігін арттыру бағыттарын зерделеу;
- 3) ұшу қауіпсіздігінің тиімділігіне және осы саладағы тенденцияларға үздіксіз мониторинг жүргізуді қамтамасыз ету.

Ұшу қауіпсіздігін тексеруді ҰҚБЖ жауапты тағайындалған менеджер немесе қызмет көрсетуді берушінің ұшу қауіпсіздігі тобы жүзеге асырады. Бұл ретте қызмет көрсетуді беруші мұндай талдауды жүргізуге тартылатын персоналдың қажетті біліктілігі мен дағдыларын қамтамасыз етеді.

49. Ұшу қауіпсіздігін қарау кезінде қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі деректерінің әртүрлі көздерін және ҰҚБЖН анықталған ақпараттарды, соның ішінде, бірақ олармен шектелмей:

- 1) анықталған қауіптер мен ұшу қауіпсіздігі қауіптері;
- 2) азаматтық және эксперименттік авиациядағы әуе кемелерінің авариялары мен оқыс оқиғалары туралы хабарлау және тергеу қағидаларына және қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ сәйкес міндетті және ерікті негізде ұсынылатын авиациялық оқиғалар туралы мәліметтерді;
- 3) қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ қатысты жазатайым оқиғалар мен оқиғалар;
- 4) қызмет көрсетуді берушінің ішкі және сыртқы тәуекел факторларының өзгеруі.

50. Ұшу қауіпсіздігі талдауының нәтижесі ҰҚБЖН белгіленген тәртіппен және ұшу қауіпсіздігін талдау нәтижелері іс-шаралар жоспарында көрсетілетін, ұйымдағы жауапты тұлғалардың шешімдерінде іске асырылатын, басымдықтарды белгілейтін немесе ұсыныстар.

9-тарау. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету

51. Қызмет көрсетуді беруші өзінің ҰҚБЖН сәйкес ұйымның ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін тексеру және ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін бақылау тиімділігін растау әдістерін әзірлейді және қолданады.

Қызмет көрсетуді берушінің ұшу қауіпсіздігі қызметін бағалау мына жолдармен жүзеге асырылады:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның тексерулері, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі өзге де сыртқы аудиттер;

2) қызмет көрсетуді берушінің ішкі ұшу қауіпсіздігі аудитін жүргізуі;

3) авиациялық оқиғаларды ішкі тергеулер;

4) ұшу қауіпсіздігі бойынша мәліметтерді міндетті және ерікті ұсыну;

5) ұйымдағы өзгерістерді басқару.

Қызмет көрсетуді берушінің ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері ұйымның ұшу қауіпсіздігі мақсаттарының орындалуын қамтамасыз ету үшін ҰҚБЖ ішіндегі ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері мен мақсаттарына қатысты белгіленеді.

52. Қызмет көрсетуді беруші ҰҚБЖ жалпы тиімділігін қолдау немесе одан әрі жақсарту мақсатында өзінің ҰҚБЖ шеңберіндегі процестерді бақылайды және бағалайды. Ішкі аудит процесі ҰҚБЖ құрылған іргетас болып табылатын ұшу қауіпсіздігі ережелерінің сақталуын қадағалау құралдарының бірі болып табылады және ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді бақылаудың тиімділігін және ҰҚБЖ тиімділігін бағалау үшін жүзеге асырылады.

53. ҰҚБЖ және ҰҚБЖН сәйкес қызмет көрсетуді беруші сәйкес азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға негізгі деректер мен ақпаратты қамтитын ұшу қауіпсіздігінің жай-күйін талдауды ұсынады:

1) қызмет көрсетуді берушіде болған авиациялық оқиғаларды тергеп-тексеру нәтижесінде қабылданған шаралар туралы мәліметтер;

2) профилактикалық жұмыстардың жай-күйі (ұшу қауіпсіздігінің қауіп факторларын анықтау, бағалау және талдау, басқару, сәйкессіздіктердің себептерін анықтау және анықталған қауіп факторлары, ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері және т.б. бойынша ден қоятын шаралар мен алдын алу шараларын қабылдау туралы ақпарат);

3) ұшу қауіпсіздігімен байланысты анықталған пайдалану тәуекелдерін талдау және тәуекел факторларының ауырлық деңгейі мен туындау ықтималдылығы бойынша бағалау нәтижелері;

4) ұшу қауіпсіздігі бойынша жүргізілген ішкі аудиттерінің және бақылаушы органдар мен ұйымдардың инспекциялық қадағалауының, ішкі тексерулер мен сыртқы аудиттердің нәтижелері бойынша сәйкессіздіктердің бұзушылықтардың тексерілу сипаты;

5) авиациялық оқиғаларды талдау сапасын қоса алғанда, оқыту және ақпарат алмасу ;

6) ұшу деректерін талдау (бар болса).

54. Қызмет көрсетуді беруші өзі ұсынатын авиациялық қызметтерге байланысты ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерінің деңгейіне әсер етуі мүмкін өзгерістерді жедел анықтайды, осы өзгерістерден туындауы мүмкін ұшу қауіпсіздігі тәуекелдерін анықтайды және осындай тәуекелдерді басқарады.

Қызмет көрсетуді беруші өзгерістерінің орындалуын бақылау мыналарды қамтиды:

1) жүйелер мен қызметтердің маңыздылығын, жүйелер мен жұмыс ортасының тұрақтылығын және өткен өнімділікті ескере отырып, өзгерістерді енгізу мониторингі процесін әзірлеу;

2) қолданыстағы процестерге, рәсімдерге, өнімдер мен қызметтерге әсер етуі мүмкін өзгерістерді анықтау;

3) өзгерістер енгізілгенге дейін ұшу қауіпсіздігін тиімді қамтамасыз етуге кепілдік беретін іс-шараларды айқындау.

Қызмет көрсетуді берушілер азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға функциялардың кез келген өзгерістері немесе тағайындалған басшылардың ауысуы туралы хабарлайды және тағайындалған басшылар болмаған кезде ұйымның тиісті құрылымдарында бақылауды қамтамасыз етеді, сондай-ақ "Азаматтық авиацияның авиациялық оқу орталығын сертификаттау және сертификат беру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 6 ақпандағы № 115 бұйрығына сәйкес (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10486 болып тіркелген) қызмет көрсетуді берушілерге қойылатын сертификаттық талаптарға сәйкес уәкілетті ұйым беретін сертификаттың қолданылу саласы қамтитын өзгерістер туралы хабарлайды.

55. Қызмет көрсетуді беруші ұйымның және оның жұмыс ортасының тұрақты өзгеруіне байланысты ҰҚБЖ қызмет көрсетеді және үздіксіз жетілдіріп отырады. Ұдайы жетілдіруді бағалау ұйымдағы көрсеткіш қадағалау жолымен жүргізіледі және ҰҚБЖ даму деңгейі мен тиімділігімен тікелей байланысты.

56. ҰҚБЖ жақсарту мыналарды қамтиды:

1) ҰҚБЖ тиімділігін бағалау әдістерін әзірлеу және олардың бағаланатын техникалық процестерден тәуелсіздігін қамтамасыз ету;

2) ұйымдағы ұшу қауіпсіздігін басқарудың барлық функцияларын бағалау үшін қызмет көрсетуді беруші үшін ішкі операциялық шолу процестерін анықтау;

3) басқа ұйымдар жүргізетін сыртқы сараптама процестерін анықтау;

4) қызметтер мен құрылыстарды, жабдықты, құжаттаманы және рәсімдерді бағалау кестесін белгілеу;

5) пайдалану жағдайында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттаманы әзірлеу.

б) ұшу қауіпсіздігі мәдениетін бағалау.

7) қайталанатын оқиғаларды, соның ішінде авариялар мен оқыс оқиғаларды, сондай-ақ қателер мен ережелерді бұзуды бақылау.

8) ұшу қауіпсіздігі мақсаттарына қол жеткізудегі басқару деңгейінде ҰҚБЖ тиімділігін талдау және жалпы тенденцияларды анықтау.

9) ұшу қауіпсіздігі туралы есеп беру жүйелерінің ақпараты және қызмет көрсетуді берушінің ұшу қауіпсіздігі зерттеулерінің нәтижелері негізінде алынған сабақтарды пайдалану.

57. Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігін сандық бағалауды жүргізеді, оның ішінде қажет болған жағдайда:

- 1) ұшу деректерін талдау,
- 2) авиациялық техниканың сенімділігін талдау;
- 3) ұйымдағы ұшу қауіпсіздігінің жай-күйін талдау;
- 4) әуе кемелерінің перрондық тексерулері үшін ұшу қауіпсіздігі коэффициентін есептеу.

10-тарау. Ұшу қауіпсіздігі мәселелерін танымал ету

58. Ұшу қауіпсіздігі техникасы бойынша оқытуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін танымал ету мыналардан тұрады:

- 1) оқыту талаптарын анықтаудың құжатталған процесін әзірлеу;
- 2) оқытудың тиімділігін растау және бағалау процесін әзірлеу;
- 3) үлгі бағдарламалардың 29-тараудың 9-тармағына сәйкес ұшу қауіпсіздігі саласындағы персоналды даярлау бағдарламасын әзірлеу;
- 4) оқытуды ұйымдастыру;
- 5) дайындауға байланысты шығындарды анықтау;
- 6) оқуды есепке алу үшін әрбір қызметкердің, оның ішінде басшылықтың жеке істерін жүргізу.

59. Қызметкерлердің халықаралық және ұлттық заңнаманы зерделеуді қоса алғанда, ҰҚБЖ бойынша өз міндеттерін орындау үшін барабар оқытылуын және біліктілігін қамтамасыз ететін персоналды ұшу қауіпсіздігі техникасы бойынша оқыту бағдарламасын әзірлейді және жүргізеді.

Авиациялық ұшу қауіпсіздігі бойынша оқыту бағдарламасының көлемі әрбір қызметкердің ҰҚБЖ жұмысына қатысу дәрежесіне сәйкес келеді:

- 1) лауазымдық бастапқы дайындық (жалпы ұшу қауіпсіздігі мәселелері);
- 2) адамдық және ұйымдастырушылық факторларды қоса алғанда, ҰҚБЖ қамтитын бастапқы немесе бағдарлау тренингі;
- 3) мерзімді қайта даярлау.

60. Қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ ұшу қауіпсіздігі мәдениетін дамытуды қамтамасыз етеді, оның негізгі элементі қызмет көрсетуді берушінің күнделікті қызметіне әділ мәдениетті енгізу және енгізу болып табылады.

Қызмет көрсетуді беруші өзінің ұшу қауіпсіздігі саясатына қызмет берушінің жауапты басшысы қол қойған және барлық персонал мен мүдделі тараптарға хабарланған әділ ұшу қауіпсіздігі мәдениетін дамыту туралы мәлімдемені қамтуы керек.

Барлық персонал өздерінің барлық әрекеттері үшін жауап береді және ұшу қауіпсіздігі үшін олардың ықтимал салдарын ескереді. Қызмет көрсетуді берушіні басқарудың барлық деңгейлерінде қабылданатын барлық шешімдер ұшу қауіпсіздігінің тиісті салдарын ескереді.

61. Қызмет көрсетуді беруші авиациялық оқиғалар туралы деректерді міндетті және ерікті түрде ұсыну жүйесін енгізеді, ол Заңның 92-1-бабының талаптарына сәйкес әділ мәдениет қағидатына негізделеді.

Қызмет көрсетуді беруші ұшу қауіпсіздігі байланысының ресми құралдарын әзірлейді және қолдайды, ол:

- 1) қызметкерлердің лауазымдарына сәйкес ҰҚБЖ танысуын қамтамасыз етуге;
- 2) ұшу қауіпсіздігі тұрғысынан маңызды ақпаратты беруге;
- 3) ұшу қауіпсіздігінің деңгейін арттыру мақсатында нақты іс-қимылдарды қабылдау себептерін түсіндіруге;
- 4) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету рәсімдерін енгізу немесе өзгерту себептерін түсіндіреді.

Ұшу қауіпсіздігін басқарудың әрекет етуші және белсенді процестері бойынша пайдалану жағдайларында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастырушылық ақпаратты тарату құралдарын құрудан тұратын ұшу қауіпсіздігі туралы ақпарат алмасуды қамтитын ұшу қауіпсіздігін дәріптеу, оның ішінде:

ұшу қауіпсіздігі техникасы бойынша нұсқаулықтар, хабарламалар мен бюллетеньдер;

интернет ресурстары;

электрондық пошта.

11-тарау. ҰҚБЖ нұсқаулығын әзірлеу

62. Ішкі нормативтік құжат ретінде (бұдан әрі - ҰҚБЖН) ҰҚБЖ жөнінде нұсқаулықты әзірлеу қызмет көрсетуді берушінің жауапкершілігі болып табылады. ҰҚБЖ тұжырымдамалық шеңберлері мен тиісті элементтерін анықтауға және олар туралы ақпаратты қызмет көрсетушінің қызметкерлеріне де, тиісті сыртқы ұйымдарға да ұсынуға қызмет етеді.

Қызмет көрсетуді берушінің бекітілген нұсқаулық құжаттарға енгізілген жеке ҰҚБЖ немесе ҰҚБЖ бөлімді (тарауды) әзірлеуге жол беріледі.

63. ҰҚБЖН жасау үшін қызмет көрсетуді берушіге осы тараудағы ұсынылған формат пен мазмұнды пайдалану, сондай-ақ қызмет көрсетуді берушіге арнайы сертификаттау талаптарын белгілейтін нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа

алу ұсынылады, оның ішінде ҰҚБЖ қойылатын талаптарды және оларды ұшу қауіпсіздігі саласындағы қызметтің ерекшеліктеріне және өз мақсаттарына сәйкес бейімдеу. ҰҚБЖН мазмұны ҰҚБЖ шеңберінің нақты құрамдас бөліктері мен элементтеріне және қызмет көрсетуді беруші қызметінің ерекшеліктеріне байланысты. Әрбір құрамдас пен элементтің сипаттамасы қызмет көрсетуді берушінің ҰҚБЖ процестерінің ауқымы мен күрделілігіне сәйкес келеді.

64. ҰҚБЖ хабарламаны ресми құжат ретінде қабылдау үшін қызмет көрсетуді беруші ҰҚБЖ-хабарламаны азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға келісу үшін жолдайды. Бұл ретте әзірленген ҰҚБЖН сапасы мен толықтығы үшін қызмет көрсетуді беруші толық жауапкершілікте болады.

65. ҰҚБЖН мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) құжаттар айналымын бақылау;
- 2) ҰҚБЖ-ға қойылатын нормативтік талаптар;
- 3) ҰҚБЖ қызмет саласы мен интеграциясы;
- 4) ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясат;
- 5) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсаттары;
- 6) персоналдың рөлдері мен міндеттері;
- 7) ұшу қауіпсіздігі деректерін және түзету әрекеттерін хабарлау;
- 8) қауіпті факторларды анықтау және қауіп факторларын бағалау;
- 9) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін мониторингілеу және өлшеу;

10) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы тергеп-тексеру және түзету әрекеттері;

- 11) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында ақпарат дайындау және алмасу;
- 12) ҰҚБЖ тұрақты жетілдіру және тексеру;
- 13) ҰҚБЖ құжаттамасын жүргізу;
- 14) өзгерістердің жүзеге асырылуын бақылау;
- 15) апатты жағдайдағы іс-шаралар жоспары (АЖШШЖ)

66. Төменде әрбір бөлімге қосуға болатын ақпараттың мысалы келтірілген:

1) құжаттар айналымын бақылау:

мақсаты:

ҰҚБЖН қалай жаңартылатынын (жаңартылатынын) және ұйымның авиациялық ұшу қауіпсіздігіне қатысты барлық персоналдың ҰҚБЖН-тың жаңартылған нұсқасын алуын қалай қамтамасыз ететінін сипаттау;

критерийлер:

қағаз жеткізгіштегі немесе бақыланатын электрондық ортада жасалған құжаттар және құжаттарды тарату тізімі;

ҰҚБЖН-ғы мен техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі нұсқаулық немесе ұшуды пайдалану жөніндегі нұсқаулық сияқты басқа қолданыстағы нұсқаулықтар арасындағы байланыс;

олардың орынды және тиімді екендігіне көз жеткізу үшін ҰҚБЖН-ты және оған қатысты нысандар мен құжаттарды мерзімді түрде қарап шығу процесі;

азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымымен іске асыру, келісу және бекіту процесі;

2) ҰҚБЖ-ға қойылатын нормативтік талаптар:

мақсаты:

процестің барлық қатысушыларын анықтама, анықтама және таныстыру үшін ҰҚБЖ бойынша қолданыстағы ережелер мен нұсқаулық материалды ұсыну;

критерийлер:

қолданыстағы нормативтік ережелер мен ҰҚБЖ стандарттарын түсіндіру, оларды орындау мерзімдерін және тиісті жағдайларда кеңес беру материалдарына сілтемелерді қосу;

қажет болған жағдайда ұйым үшін нормативтік ережелерді қолданудың мәні мен салдарын түсіндіру;

қажет болған жағдайда ұшу қауіпсіздігіне байланысты басқа талаптармен және стандарттармен қарым-қатынас орнату;

3) ҰҚБЖ қызмет саласы мен интеграциясы:

мақсаты:

ҰҚБЖ ережелері қолданылатын авиациялық саладағы ұйым қызметінің бағыттары мен көлемін және ресурстарын сипаттау. Сондай-ақ қауіпті факторларды анықтау және қауіп факторларын басқару (Hazard Identification and Risk Management-HIRM) ұйымының бағдарламасын орындау үшін қажетті операциялық процестер мен жабдықтардың ауқымын сипаттау қажет;

критерийлер:

ұйымның авиациялық қызметінің сипатын және оның жалпы саладағы орнын немесе рөлін анықтау;

ҰҚБЖ қолданылатын ұйымның негізгі бағыттарын, бөлімдерін, учаскелерін және нысандарын анықтау;

ұйымның HIRM бағдарламасын орындау үшін қажетті негізгі процестерді, әрекеттерді және жабдықты анықтау, әсіресе ұшу қауіпсіздігіне қатысты;

егер ҰҚБЖ байланысты ұйымдар немесе мердігерлер тобына қолданылса, мұндай интеграция мен байланысты жауапкершіліктер сәйкесінше анықталуы және құжатталуы керек;

егер ұйымда сапа менеджменті жүйесі, еңбекті қорғау, ұшу қауіпсіздігі және ұшу қауіпсіздігі жүйесі және авиациялық ұшу қауіпсіздігі жүйесі сияқты басқа да тиісті бақылау және басқару жүйелері болса, олардың ҰҚБЖ-ке қатысы бар болса, анықталуы керек;

4) ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясат:

мақсаты:

қызмет көрсетуді беруші контекстінде ұйымның ниеттерін, басқару қағидаттарын және ұшу қауіпсіздігін жақсарту жөніндегі міндеттемелерін сипаттау. Ұшу қауіпсіздігі саясатының сипаттамасы қызмет көрсетуді берушінің миссиясы туралы мәлімдемесі сияқты қысқа болуы керек;

критерийлер:

ұшу қауіпсіздігі саясаты ұйымның ауқымы мен күрделілігіне сәйкес болуы керек;

ұшу қауіпсіздігі саясаты ұйымның ұшу қауіпсіздігін үздіксіз жақсартуға ниеті, басқару принциптері және міндеттемесі туралы мәлімдемені қамтиды;

ұшу қауіпсіздігі саясатын жауапты басшы бекітеді және бекітеді;

ұшу қауіпсіздігі саясатын жауапты басшы және басқарма мүшелері көтереді;

ұшу қауіпсіздігі саясаты кезеңді түрде қайта қаралады;

барлық деңгейдегі қызметкерлер ҰҚБЖ құруға және қызмет көрсетуге қатысады;

ұшу қауіпсіздігі саясаты барлық қызметкерлерге олардың жеке ұшу қауіпсіздігі міндеттемелері туралы хабардар ету үшін хабарланады;

Анықтамалық құжаттар: Еңбекті қорғау, ұшу қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саясаты және т.б.;

5) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсаттары:

мақсаты:

ұйымның ұшу қауіпсіздігі мақсаттарын сипаттау. Ұшу қауіпсіздігі мақсаттары ұйымның қол жеткізуге үміттенетінін кең мағынада сипаттайтын қысқаша мәлімдеме ретінде ұсынылады;

критерийлер:

ұшу қауіпсіздігі мақсаттары нақты көрсетілген және өлшенетіндік критерийлеріне арнайы сәйкес келеді прогресті, орындалу мүмкіндігін және қол жеткізуді, маңыздылығын, уақыт шектеулерін қадағалау (SMART тәсілі);

ұшу қауіпсіздігі мақсаттары ұйымның ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттемесін сипаттайтын жалпы мәлімдемеде көрсетіледі;

өзара байланысты ұшу қауіпсіздігі мақсаттарының жиынтығын әзірлеу үшін ресми процесс белгіленеді;

ұшу қауіпсіздігі мақсаттары барлық мүдделі тараптарға хабарланады.

мақсаттарға жету үшін ресурстар бөлінеді;

ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері мақсаттарға қол жеткізуді тиісті бақылау мен өлшеуге мүмкіндік беретін мақсаттармен байланысты;

б) персоналдың рөлдері мен міндеттері:

мақсаты:

ұшу қауіпсіздігі саласындағы ҰҚБЖ жүзеге асыруға қатысатын персоналдың өкілеттіктерін, міндеттерін және жауапкершілігін сипаттау;

критерийлер:

жауапты менеджер ұйымның барлық салаларындағы талаптарға сәйкес ҰҚБЖ-ның орындалуына және жұмыс істеуіне жауап береді;

ҰҚБЖ жауапты басшы (бөлімше), ұшу қауіпсіздігі тобы белгіленген тәртіппен тағайындалған;

ұйымның барлық деңгейлерінде ҰҚБЖ іске асыруға қатысатын персоналдың өкілеттігі, міндеттері мен жауапкершілігі айқындалады және құжатталады;

барлық қызметкерлер ұшу қауіпсіздігін басқару саласындағы кез келген шешімдер мен әрекеттерге қатысты өздерінің өкілеттіктерін, міндеттері мен жауапкершілігін біледі;

ұйымның ҰҚБЖ жауапкершілігі иерархиясының диаграммасы бар;

7) ұшу қауіпсіздігі деректерін және түзету әрекеттерін хабарлау:

мақсаты:

авиациялық оқиғалар туралы деректерді міндетті және ерікті түрде ұсыну жүйесі әрекет етуші (авиациялық оқиға немесе инцидент туралы хабарламалар), сондай-ақ проактивті (қауіпті факторлар туралы хабарламалар) компоненттерді қамтиды. Авиациялық оқиғалар туралы деректерді міндетті және ерікті түрде ұсынудың тиісті жүйелерін сипаттау қажет. Келесі элементтерді қарастыру қажет: есеп (хабарлама) форматы, құпиялылық, адресаттар, тергеу және бағалау процедуралары, түзету және алдын алу шаралары және есептің (хабарламаның) таралуы;

критерийлер:

ұйымның ҰҚБЖ -ның қолданылу аясына кіретін ішкі авиациялық оқиғаларды тіркеу рәсіміне ие;

азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға хабарлау қажет міндетті хабарламалар (авиациялық оқиғалар, елеулі инциденттер, елеулі ақаулар кезінде) мен қызмет көрсетуші шегінен шықпайтын әдеттегі болмашы оқиғалар туралы ақпарат беру арасында айырмашылық жасау қажет;

ақпарат берушінің деректері мен жеке басын ашудан қорғауды көздейтін қауіпті факторлар мен оқиғалар туралы деректерді ерікті және құпия ұсыну рәсімдері бар;

ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді ұсыну процедуралары қарапайым, қол жетімді және қызмет көрсетуші қызметінің ауқымына сәйкес келеді;

ауыр зардаптары бар оқиғалар секторында деректерді ұсыну және тиісті ұсынымдар тиісті деңгейдегі басшыларға жолданады және олар қарайды;

қажетті талдауды жеңілдету үшін хабарламалар тиісті мәліметтер базасында жиналады;

8) қауіпті факторларды анықтау және қауіп факторларын бағалау:

мақсаты:

қауіпті факторларды анықтау және осы деректерді салыстыру процесін сипаттау. Ұшу қауіпсіздігін құжатталған бағалауды дайындау мақсатында қауіпті факторлар мен қауіп факторларын санаттар бойынша бөлу процесін және олардың маңыздылық

дәрежесі бойынша одан әрі басымдылығын сипаттау. Ұшу қауіпсіздігін бағалау қалай жүргізілетінін және ескерту шараларының жоспарлары қалай жүзеге асырылатынын сипаттау;

критерийлер:

анықталған қауіпті факторлар бағаланады, маңыздылығы бойынша бөлінеді және қауіп факторларын тиісті бағалау үшін өңделеді;

тәуекел факторларын бағалаудың құрылымдық процесі бар, олардың ауырлығы, ықтималдығы мен рұқсат етілу дәрежесін, сондай-ақ профилактикалық бақылауды бағалауды қамтиды;

қауіпті факторларды анықтау мен қауіп факторларын бағалаудың негізгі міндеті ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету болып табылады;

тәуекел факторларын бағалау кезінде ұйымның құрылымы мен пайдалану қызметінің күрделілігіне сәйкес келетін жұмыс журналдары, нысандары немесе компьютерлік бағдарламалар пайдаланылады;

ұшу қауіпсіздігінің дайындалған бағасына тиісті деңгейдегі басшы бұрыштама қояды;

әзірленген түзету, ескерту және қалпына келтіру шараларының тиімділігін бағалау процесі бар;

ұшу қауіпсіздігін бағалауды үнемі қарау және олардың қорытындыларын құжаттау тәртібі бар;

9) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін мониторингілеу және өлшеу:

мақсаты:

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің көрсеткіштерін қоса алғанда, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің мониторингі мен өлшеуіне қатысты ҰҚБЖ компонентін сипаттау;

критерийлер:

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігінің бірқатар көрсеткіштерін және тиісті нысаналы көрсеткіштерді әзірлеу мен жаңартудың ресми процесі;

қажет болған жағдайда ЭБЖМ мен ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымның мақсаттары мен ЭБЖМ регламенттеуші органдарының мақұлдау процесі арасындағы сәйкестікті белгілеу;

қолайсыз немесе қалыптан тыс үрдістер туындаған кезде түзету іс-қимылдарын жүргізуді қоса алғанда, осы ЭБЖЖ тиімділігін қадағалау процесі;

ҰҚБЖ тиімділігін мониторингілеу мен өлшеудің немесе ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің кез келген басқа қосымша критерийлері немесе рәсімдері;

10) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы тергеп-тексеру және

түзету әрекеттері:

мақсаты:

ұйым ішіндегі авиациялық оқиғалар, оның ішінде қауіпті факторларды анықтау және қызмет көрсетушінің ҰҚБЖ тәуекел факторларын басқару жүйесіне сәйкестігі туралы мәліметтерді тергеу және өңдеу қалай жүргізілетінін сипаттау;

критерийлер:

ақпарат ұсынылған авиациялық оқиғаларға ішкі тергеуді қамтамасыз ететін рәсімдер;

азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға белгіленген тәртіппен аяқталған тергеулер туралы есептерді тарату және беру;

белгіленген немесе ұсынылған түзету әрекеттерін жүзеге асыруды және олардың нәтижелері мен тиімділігін бағалауды қамтамасыз ететін рәсім;

тәртіптік тергеп-тексеру және тергеп-тексеру туралы есептердің қорытындылары бойынша қабылданатын іс-қимылдар тәртібі;

тәртіптік шаралар қарастырылатын нақты анықталған шарттар (заңсыз әрекеттер, жауапсыз абайсыздық, өрескел немқұрайлылық немесе қасақана бұзушылық);

жұмыста белсенді бас тартуларды, сондай-ақ ілеспе факторлар мен қауіпті факторларды анықтауды қамтамасыз ететін рәсім;

тергеп-тексеру рәсімі мен форматы, қажет болған жағдайда, қауіпті факторларды анықтау және қауіп факторларын басқару жөніндегі ұйым жүйесінің одан әрі іс-қимылдары үшін ықпал етуші факторларды немесе қауіпті факторларды анықтау нәтижелерін өңдеуді көздейді;

11) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында ақпарат дайындау және алмасу:

мақсаты:

ҰҚБЖ саласында персонал алған даярлықтың түрін және ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі басқа да шараларды және осы даярлықтың тиімділігін қамтамасыз ету процесін сипаттау. Дайындықтың құжаттық рәсімделуін сипаттаңыз. Ұйым ішіндегі ұшу қауіпсіздігі туралы ақпарат алмасу процестері мен арналарын сипаттау;

критерийлер:

оқу бағдарламасы, әлеуетті қатысушылар және дайындыққа қойылатын талаптар құжатталған;

дайындықтың тиімділігін бағалау үшін сертификаттау процесі бар;

дайындық қажет болған жағдайда бастапқы дайындықты, қайта даярлауды және біліктілікті арттыруды қамтиды;

ұйымның ҰҚБЖ саласындағы дайындық ұйымдағы оқытудың жалпы бағдарламасының бөлігі болып табылады;

ҰҚБЖ мен танысу ұйымға немесе оқу бағдарламасына жалдау кезінде қызметкерді даярлауға енгізілген;

ұйым ішіндегі ұшу қауіпсіздігі туралы ақпарат алмасу процестері мен арналары;

12) ҰҚБЖ тұрақты жетілдіру және тексеру:

мақсаты:

ҰҚБЖ -ні үнемі қайта қарау және жетілдіру процесін сипаттаңыз;

критерийлер:

оның талаптарға сәйкестігі мен тиімділігін қамтамасыз ету мақсатында ұйымның қосалқы құрамын үнемі ішкі тексеру және қайта тексеру процесі;

ұйымның қосалқы құрамын және ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін үнемі жетілдіруге ықпал ететін басқа бағдарламаларды сипаттаңыз, сондай-ақ, техникалық қызмет көрсетудегі қателіктер кезінде шешімдерді қамтамасыз ету құралдары (Maintenance Error Decision Aid - MEDA), ұшу қауіпсіздігі саласындағы зерттеулер, Халықаралық стандарттау ұйымының жүйелері (ISO);

13) ҰҚБЖ құжаттамасын жүргізу:

мақсаты:

ҰҚБЖ-мен байланысты құжаттаманы сақтау әдісін сипаттау;

критерийлер:

ұйымда ҰҚБЖ-тің іске асырылуына және жұмыс істеуіне байланысты жасалған барлық құжаттардың сақталуын қамтамасыз ететін ҰҚБЖ-тің құжаттамасын есепке алу немесе мұрағаттау жүйесі бар;

сақтауға жататын құжаттарға қауіпті факторлар туралы есептер, тәуекел факторларын бағалау туралы есептер, ұшу қауіпсіздігі жөніндегі топ отырыстарының хаттамалары, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігі көрсеткіштерінің кестелері, ҰҚБЖ тексерулері туралы есептер және ҰҚБЖ саласындағы персоналды даярлау туралы құжаттар кіреді;

құжаттар ҰҚБЖ барлық элементтері үшін және ҰҚБЖ күнделікті басқару үшін, сондай-ақ ішкі және сыртқы тексеру мақсаттары үшін бақыланады;

14) өзгерістердің жүзеге асырылуын бақылау:

мақсаты:

ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп факторларына әсер етуі мүмкін өзгерістерді басқару процестерін және осы процестердің ҰҚБЖ-не интеграциялануын сипаттау;

критерийлер:

пайдалану қызметінде елеулі ұйымдастырушылық өзгерістер немесе өзгерістер жүргізу кезінде ұшу қауіпсіздігі үшін қолданыстағы қауіп факторларына кез келген ықтимал әсер ескерілетінін қамтамасыз ететін рәсімдер;

ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп факторларына әсер етуі мүмкін жаңа жабдық немесе процестер енгізілгенге дейін ұшу қауіпсіздігін тиісті бағалауды жүргізуді қамтамасыз ететін рәсімдер;

тиісті процестердегі немесе жабдықтағы өзгерістер кезінде ұшу қауіпсіздігінің қолданыстағы бағалауларын қайта қарау рәсімдері;

15) апатты жағдайдағы іс-шаралар жоспары (осы Үлгілік нұсқаулықтың 12-тарауы):

мақсаты:

Төтенше жағдайлар немесе төтенше жағдайлар туындаған кезде ұйымның мақсаттары мен міндеттемелерін және тиісті қалпына келтіру шараларын сипаттаңыз. Жетекші қызметкерлердің рөлдері мен міндеттерін сипаттау; АЖШЖ жеке құжат немесе ҰҚБЖН-тың бөлігі болып табылады;

критерийлер:

ұйымда ауыр оқиға, дағдарыстық жағдай немесе авиациялық оқиға болған жағдайда рөлдер мен міндеттерді сипаттайтын АЖШЖ бар;

жұмылдыру тізімінің болуын және ішкі жұмылдыру процесін қамтитын ескерту тәртібі бар;

ұйым қажет болған жағдайда төтенше жағдайда көмек көрсету және қызмет көрсету туралы басқа ұйымдармен уағдаластықтарға ие;

ұйымның төтенше жағдай кезінде іс-қимылдың белгіленген тәртібі бар;

барлық зардап шеккен адамдардың жағдайын бақылау және олардың туыстарына хабарлау процедурасы бар;

ұйымның бұқаралық ақпарат құралдарымен (бұдан әрі – БАҚ) және сақтандыру ұйымдарымен байланысты мәселелерді шешудің белгіленген тәртібі бар;

ұйымда авиациялық оқиғаларды тергеу үшін міндеттер мен жауапкершілік айқындалған;

заттай дәлелдемелерді сақтауға, зардап шеккен аймақтың қауіпсіздігіне және ресми органдарға ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратты міндетті түрде ұсынуға қатысты талаптар нақты анықталған;

қызметкерлерді төтенше жағдайда әрекет етуге үйрету бойынша дайындық бағдарламасы бар;

істен шығарылған әуе кемесін немесе жабдықты эвакуациялау жоспарын ұйым әуе кемесі мен жабдығының иелерімен, әуеайлақты (тікұшақ айлағын) пайдаланушылармен немесе егер қажет болса, басқа да ұйымдармен консультациялар барысында әзірледі;

төтенше жағдай немесе төтенше жағдай кезінде іс-шаралар барысында жүзеге асырылатын әрекеттерді тіркеу процедурасы бар.

12-тарау. Авариялық жағдайдағы іс-шаралар жоспарын әзірлеу

67. Қызмет көрсетушінің ықтимал апаттық жағдайға тиімді дайындау мақсатында апаттық жағдай немесе дағдарыс кезінде немесе одан кейін тиімді іс-қимыл жоспарын әзірлеу қажет. Ұйымның оқиғадан немесе басқа төтенше жағдайдан кейінгі жағдайы оның ұшу қауіпсіздігіне байланысты ірі оқиғадан кейінгі алғашқы бірнеше сағат пен күндердегі әрекеттерінің тиімділігіне байланысты. Қызметтері ұшу қауіпсіздігіне әсер етуі мүмкін қызмет көрсетуші төтенше жағдайларды жоспарлау іс-шараларының жоспарын (АЖШЖ) әзірлейді. АЖШЖ жазбаша түрде баяндалады және оқиғадан кейінгі әрекеттерді және әрбір әрекет үшін қызметкерлердің жауапкершілігін қамтиды.

68. Төтенше жағдайды жоспарлау қызмет көрсетушілердің барлық түрлеріне қолданылады. АЖШЖ ұшу қауіпсіздігі мен сапасына байланысты барлық ықтимал төтенше жағдайларды, дағдарыстық жағдайларды және қызмет көрсетушінің өнімдері немесе қызметтері ықпал етуі немесе байланысты болуы мүмкін оқиғаларды шешуге бағытталған ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп факторларын басқарудың ажырамас бөлігі болып табылады. АЖШЖ барлық ықтимал немесе ықтимал сценарийлерді ескереді және қызмет көрсетушіні, тұтынушыларды, халықты және/немесе жалпы саланы ұшу қауіпсіздігінің жоғары деңгейіне және үздіксіз қызмет көрсетуге мүмкіндік беретін тиісті түзету шараларын ұсынады.

69. Тиімді жоспарлау мақсатында АЖШЖ маңызды күтпеген оқиғадан немесе ірі авиациялық оқиғадан кейін ұйымның мәселелерін шешуге жүйелі көзқарастың негізін қамтамасыз етеді.

70. АЖШЖ мақсаты мыналарды қамтамасыз ету болып табылады:

- 1) төтенше өкілеттіктерді беру;
- 2) төтенше жағдай кезінде міндеттерді бөлу;
- 3) төтенше жағдай кезіндегі іс-шараларды құжаттау;
- 4) ұйым ішіндегі және сыртқы әріптестермен авариялық жағдайды жою жөніндегі күш-жігерді үйлестіру;
- 5) дағдарыстық жағдайды еңсергеннен кейін негізгі операцияларды қауіпсіз жалғастыру;
- 6) барлық ықтимал шекті жағдайлар мен сценарийлерді белсенді анықтау және тиісті түзету іс-шараларын айқындау.

71. АЖШЖ тиімділігін қамтамасыз ету үшін:

- 1) ұйым қызметінің ауқымы мен сипатына және құрылымының күрделілігіне сәйкес келеді;
- 2) барлық тиісті персоналға және қажет болған жағдайда басқа ұйымдарға қолжетімді;
- 3) нақты авариялық жағдайларға қатысты тексеру парақтары мен рәсімдерді қамтиды;
- 4) тиісті персоналмен жылдам байланысу үшін байланыс ақпаратын қамтиды;
- 5) оқу іс-шаралары шеңберінде ұдайы пысықталады;
- 6) қандай да бір өзгерістер болған жағдайда мерзімді түрде қайта қаралады және жаңартылады.

72. АЖШЖ үйлестіру мыналарды қамтиды:

- 1) ішкі үйлестіру:
 - лауазымды тұлғалардың өкілеттіктері мен жауапкершіліктерін беру мен бөлуге қатысты АЖШЖ ережелерін қарау;
 - төтенше жағдайдағы өзара іс-қимылдың барлық кезеңдерінде дайындалудан және процеске кіруден, төтенше жағдайды шешуден, төтенше жағдайдан шығудан және

штаттық жұмысқа көшуден жауапты тұлғалардың іс-қимылдарын үйлестіру тәртібін белгілеу;

2) сыртқы үйлестіру:

Төтенше жағдайлар кезінде өзара әрекеттесетін ұйымдарды анықтау;

АЖШЖ өзара әрекеттесетін ұйымдарды бағалау;

ұйымдар арасындағы АЖШЖ-ні үйлестіру;

АЖШЖ сәйкес ұйымдар арасындағы өзара іс-қимыл тәртібін ҰҚБН-ға енгізу.

73. АЖШЖ қызмет көрсетушінің ішкі нормативтік құжаты түрінде ресімделеді, онда төтенше жағдайлар кезінде тартылатын әртүрлі органдар мен персоналдың жауапкершілік салалары, рөлі мен іс-әрекеттері айқындалады. АЖШЖ мынадай аспектілерді ескереді:

1) басқарушы қағидаттары. АЖШЖ Төтенше жағдайлар кезіндегі әрекеттерді басқарады, тергеу жүргізуді реттейтін нормативтік-құқықтық ережелер, жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен келісімдер, қызмет көрсетушінің саясаты мен басымдықтары туралы ақпаратты қамтиды;

2) ұйымдастыру. АЖШЖ басшылықтың тартылған ұйымдарға қатысты ниеттерін келесі жолдармен сипаттайды:

авариялық топтардың басшыларын тағайындау және құрамын айқындау;

авариялық топтардың құрамына енгізілген персоналдың міндеттері мен жауапкершілік салаларын айқындау;

ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді ұсыну кезінде есептілік иерархиясын белгілеу;

дағдарысты басқару орталығын құру;

көптеген ақпарат сұрауларын өңдеу тәртібін белгілеу, әсіресе ірі авиациялық оқиғадан кейінгі алғашқы бірнеше күн ішінде;

бұқаралық ақпарат құралдарымен байланысу үшін корпоративтік өкілді тағайындау ;

жедел шаралар қабылдау үшін қаржы өкілетті органдарын қоса алғанда, қолда бар ресурстарды айқындау;

уәкілетті лауазымды тұлғалар қабылдаған кез келген ресми тергеулерге қатысу үшін қызмет көрсетушінің өкілін тағайындау;

негізгі персоналды жұмылдыру жоспарын жасау.

Ұйымдастырушылық функциялар мен өзара әрекеттесу жүйесін түсіндіру үшін Ұйымдық құрылым схемасын қолданады;

3) хабардар ету. Жоспарда осы ұйымның қызметкерлерінің қайсысы авариялық жағдай туралы хабардар етілуі тиіс, сондай-ақ сыртқы ұйымдарды кім және қалай хабардар ететіні көрсетіледі. Ескерту қажеттілігін ескеру қажет:

нұсқаулықтар;

мемлекеттік өкілетті органдардың (іздігіру және құтқару қызметі, авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеп-тексеру жөніндегі уәкілетті органды регламенттейтін комиссия);

жергілікті авариялық қызметтер (әуежай әкімшілігі, өртке қарсы қызмет, полиция, жедел жәрдем қызметі, медициналық мекемелер);

зардап шеккендердің туыстары (полиция);

қызмет көрсетуші персоналының;

БАҚ;

заңды, бухгалтерлік, сақтандыру және өзге де ұйымдардың өкілдері;

4) Жедел жауап беру. Жағдайларға байланысты жергілікті жерлерде ресурстарды күшейту және ұйым мүдделерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін жедел әрекет ету тобы оқиға орнына жіберіледі. Төменде осындай топты құру кезінде ескеру қажет бірқатар факторлар келтірілген:

жедел ден қою тобын басқаратын тұлға;

жедел ден қою тобының құрамына енгізілген тұлға;

оқиға орнында ұйымның атынан сөйлейтін адам;

арнайы жабдыққа, киімге, құжаттамаға, көлік құралдарына, орналастыруға қажеттіліктер;

5) қосымша көмек. Тиісті дайындығы мен тәжірибесі бар қызметшілер қызмет көрсетушінің пмао-ны дайындау, оқыту және өзектендіру процесінде қажетті көмек көрсете алады. Олардың тәжірибесі мен білімі мынадай тапсырмаларды жоспарлау және орындау кезінде пайдалы болуы мүмкін:

оқу тәжірибесінде жолаушылардың немесе клиенттердің рөлін орындау;

тірі қалғандарға немесе сыртқы тараптарға көмек көрсету;

туыстарымен, билік құрылымдарымен байланыс;

6) дағдарысты басқару орталығы (әдетте дайындық режимінде) ұйымның штаб-пәтерінде құрылады, егер оны іске қосу шарттары сақталса. Сонымен қатар, оқиға орнында немесе оның жанында командалық пункт жабдықталады. АЖІШЖ мынадай талаптардың орындалуын қамтамасыз етеді:

персоналмен жасақтау (оқиға салдарын жоюдың бастапқы кезеңі ішінде аптасына 7 күн тәулік бойы жұмыс істеу мүмкіндігін ескере отырып);

байланыс құралдарының болуы (телефондар, факс, интернет);

апаттық шараларды тіркеу журналдарын жүргізу, құжаттама;

авариялық жағдайға қатысы бар қызмет көрсетушінің барлық құжаттарын алып қою

;

кеңсе жабдықтары мен кеңсе керек-жарақтарының болуы;

анықтамалық құжаттаманың болуы (авариялық жағдайда тексеру парақтары мен рәсімдердің сипаттамасы, қызмет көрсетушінің әртүрлі басшылықтары, әуеайлақтағы (тікұшақ айлағындағы) АЖІШЖ және телефондар тізімі).

Қандай да бір авиакомпаниямен немесе өзге де мамандандырылған ұйыммен олардың орналасқан жерінен алыс жерде туындаған дағдарыстық жағдай туындаған жағдайда пайдаланушының мүдделерін қорғау үшін дағдарысқа қарсы орталық құру туралы шарт жасасу қажеттілігі туындайды. Мұндай орталық мүмкіндігінше қысқа мерзімде осы компанияның қызметкерлерімен толықтырылады;

7) құжаттама. Оқиғалар мен әрекеттерді тіркеу журналын жүргізу қажеттілігінен басқа, ұйымнан авиациялық оқиғалар мен оқиғаларды тергеу комиссиясы үшін белгілі бір ақпарат қажет болады. АЖШЖ-да тергеу қызметкерлеріне келесі ақпарат түрлерін ұсыну қарастырылған:

тиісті қызметтер бойынша барлық тиісті құжаттама;

байланыс пункттерінің тізбесі және осы оқиғаға байланысты барлық персоналдың тізімі;

осы оқиғаға байланысты барлық адамдармен әңгімелесу жазбалары (және олардың мәлімдемелері);

кез келген фотосуреттер немесе басқа құжаттық дәлелдер;

8) оқиға орны. Ірі авиациялық оқиғадан кейін юрисдикцияның көптеген салаларының өкілдері, полиция, өртке қарсы қызметтер, медициналық қызметтер, әуежай әкімшілігі, адам шығыны болған жағдайда тергеушілер (сот-медициналық сарапшылар), авиациялық оқиғалар мен оқиғаларды тергеу комиссиясының мүшелері, гуманитарлық көмек мекемелері және тіпті бұқаралық ақпарат құралдары оқиға орнына кіруге заңды негізге ие. Осы мүдделі тараптардың әрекеттерін үйлестіру жауапкершілігі полицияға және/немесе авиациялық оқиғалар мен оқиғаларды тергеу жөніндегі мемлекеттік өкілетті органға жүктелгенімен, қызмет көрсетуші оқиға орнындағы қызметтің келесі аспектілерін нақтылайды:

оқиға орнында компанияның аға өкілін тағайындау, егер ол негізгі орналасқан жерінде немесе негізгі орналасқан жерінен тыс жерде немесе ашық теңізде немесе шет мемлекетте болған болса;

тірі қалған жолаушыларға күтім жасау;

зардап шеккендердің туыстарының қажеттіліктерін қанағаттандыру;

қоқыстарды қорғау;

қаза тапқандардың қалдықтары мен жеке меншігін сақтау;

дәлелдемелерді сақтау;

авиациялық оқиғаларды тергеп-тексеру жөніндегі уәкілетті органдарға көмек көрсету (қажеттілігіне қарай);

қоқыстарды жою және жою;

9) бұқаралық ақпарат құралдары. Қызмет берушінің бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара әрекеттесуі оның осы оқиғаның салдарынан қаншалықты сәтті қалпына келетініне байланысты болуы мүмкін. Нақты нұсқаулар қажет:

қандай ақпарат Заңмен қорғалған (FDR деректері, CVR жазбалары және әуе қозғалысын басқару келіссөздерінің жазбалары, куәгерлердің мәлімдемелері);

бас ұйымның атынан штабта және оқиға орнында кім сөйлей алады (қоғаммен байланыс үшін жауапты, жоғары лауазымды тұлға немесе аға басшылықтың басқа мүшесі, басшы, иесі);

БАҚ сұрақтарына жедел жауап беру үшін дайындалған өтініштер;

қандай ақпаратты жариялауға болады немесе мүмкін емес;

қызмет көрсетушінің алдын ала өтінішін шығару мерзімін және мазмұнын айқындау;

БАҚ үшін ақпаратты үнемі жаңартып отыруды қамтамасыз ету;

10) ресми тергеулер. Авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеу комиссиясымен және полициямен байланыста болатын қызмет көрсетуші персоналға тиісті нұсқаулар берілуі керек;

11) отбасыларға көмек көрсету. АЖШЖ авиациялық оқиғадан зардап шеккендердің отбасыларына (экипаж мүшелері мен жолаушыларға) көмек көрсетуге қызмет көрсетушінің көзқарасына қатысты нұсқаулық нұсқауларды қамтиды. Аталған нұсқауларға мыналар кіреді:

отбасыларға көмек көрсетуге қатысты мемлекеттік талаптар;

оқиға орнына бару үшін жол жүру және орналастыру шарттары;

бағдарлама үйлестірушісінің тегі және зардап шеккендер мен клиенттер үшін байланыс пунктін (лерін) көрсету;

қолда бар соңғы ақпаратты беру;

зардап шеккендерге және олардың отбасыларына уақытша көмек;

12) оқиғадан кейінгі талдау. АЖШЖ оқиғадан кейін негізгі персоналдың оқиғаларды жан-жақты талдауын және оқиғадан алынған барлық маңызды сабақтарды құжаттауды көздейтін нұсқауларды қамтиды, нәтижесінде АЖШЖ -ға өзгерістер мен тиісті рәсімдер енгізіледі.

74. Ірі авиациялық оқиға болған жағдайда жедел әрекет ету тобына тартылған әрбір адам бағдарлануды жоғалтудың белгілі бір дәрежесін бастан кешіреді. Сондықтан апаттық шараларды жүзеге асыру барысында тексеру парақтары қолданылады. Мұндай тексеру парақтары қызмет көрсетушіде бар ұшуларды жүргізу жөніндегі немесе авариялық жағдайдағы іс-қимылдар жөніндегі нұсқаулықтардың ажырамас бөлігі болады. Тиімділікті қамтамасыз ету үшін тексеру парақтары үнемі қайта қаралып, жаңартылып отырады (жұмылдыру тізімдері мен байланыс деректері), сонымен қатар практикалық жаттығулар кезінде тексеріледі.

75. АЖШЖ жазбаша түрде айтылған ниеттерді білдіреді. АЖШЖ-да көрсетілген ниеттердің пайдалану мүмкіндіктерімен қамтамасыз етілуін қамтамасыз ету үшін тиісті дайындық қажет. Жаттығулар мен жаттығуларды жүйелі түрде жүргізу ұсынылады. Жұмылдыру және байланыс жоспарларын теориялық ілімдер барысында тексереді.

Басқа агенттіктер қатысатын "оқиға орнындағы" іс-шаралар (практикалық) сияқты бірқатар басқа аспектілерді практикалық жаттығулар барысында белгілі бір уақыт аралығында пысықтау қажет. Оқу-жаттығуларды өткізу нақты төтенше жағдай туындағанға дейін жоюға болатын жоспардың кемшіліктерін көрсетуге мүмкіндік береді. Әуежай сияқты кейбір қызмет провайдерлері үшін жоспардың сәйкестігін мезгіл-мезгіл тексеріп отыру және төтенше жағдайда толық ауқымды жаттығулар өткізу міндетті болып табылады.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК